

זאת ה'תורה

שבת פרשת יתרו תשע"ט

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב **יצחק גינזבורג** שליט"א

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ

לצמוח בשבט -
אור, מים ותענוג

13

"אז טוב לו" 03

נקודה מעובדת משיעור

"טוב באדם שיאכל" 04

התוועדות ר"ח שבט

ניגון חסידי 21

ניגון מספר 415

שליחות במודעות נכונה 22

שיעור משלום זכר

לקוטי לוי"צ לאגה"ק יד 25

א"י במשנת החסידות (5)

מעין גנים 31

עשרת הדברות ועשר הספירות

טעם מצוה 34

מצות האמונה

הסיפור החסידי 38

הרבנית חיה מושקא

מענות ותשובות 40

תשובות בנושא שליחות

ברכות בחשבון 42

המשך נבואת משה רבינו

המדור אלדים 45

נותן התורה

הגליון מוקדש לזכות יצחק ידידיה וברכה דבורה לאה שי' פרנקל לרגל נישואיהם - ח"י שבט תשע"ט

הקדמת המערכת

שבת שלום לקוראי **ואביטה** די בכל אתר ואתר. מוגשת בפניכם חוברת ואביטה לפרשת יתרו, מלאה בכל טוב משיעורי והתועדויות **הרב יצחק גינזבורג שליט"א**.

מה בגליון?

חדש שבט עדיין כאן, אז נפתח ב**נקודה מעובדת** קצרה בענין עבודת ה' באכילה ושתייה. ממנה נעבור לשיעור עצמו, העוסק ב**עבודות החדש**. פנימיות עניין אכילה ושתייה, תיקון הברית, לימוד תורה ועוד. בסוף השיעור מצורף ה**ניגון** האחרון (כמעט...) של הרב — מספר **415** (ניתן להאזין לניגון בפנימיפון במספר 079-921-1452).

נמשיך עם שני שיעורים משבת וארא. הראשון עוסק ב**שליחות במודעות נכונה**. על הגישה, המודעות והחוויה הנכונות של שליח. השיעור השני הינו החמישי בסדרת "**א"י במשנת אבות החסידות**" ועוסק בביאורי רבי לויק על אגרת הקדש יד.

ב**מעין גנים** נקרא על הקשר בין עשרת הדברות ועשר הספירות. ב**טעם מצוה** נלמד על **מצות האמונה**. ב**סיפור החסידי** נקרא על **הרבנית חיה מושקא** — בעלת ההילולא של כב שבט. ב**מענות ותשובות** נקרא מגוון תשובות בנושא **שליחות**. ו**ברכות בחשבון** נמשיך (זה השבוע השלישי) ללמוד על היחס בין לשונות הנבואה **זה וזה**.

נסיים עם **המדור לילדים**. אחרי שקבלנו את התורה ולפני שאנו נגשים ללמוד בה, רזי ילמד אותנו על **'תפילה קודם הלימוד'**.

שימו לב: השבוע, בנוסף לגרסה הארוכה של המדור טעם מצוה, תשלחנה במייל גם גרסאות של כל השיעורים בחוברת עם תוספות שנאלצנו להשמיט מפאת המקום.

**שבת שלום ומבורך,
המערכת**

לקבלת השיעורים במייל ולהצטרפות לצוות המפיצים: itiel@pnimi.org.il

עריכה: אביב מויאל | **עיצוב:** דעה צלף | **אביחיל** | **מערכת:** הרב יוסי פלאי, בעז יעקבי ואיתאל גלעדי

"אז טוב לו"

את המלך יהויקים שהוא שקוע בתאוותיו, בניגוד לאביו שיחד עם האכילה והשתיה דאג לעמו ועשה "משפט וצדקה". לפי פירוש אחר, הפוך, הנביא הוכיח את המלך יהויקים שבמקום לתקן את דרכיו הוא מסגף את עצמו על רעותיו, ואומר לו כי אביו הצדיק נהג נכון – "אכל ושתה ועשה משפט וצדקה". המלך הטוב אוכל ושותה באופן בריא ומתוקן ("צדיק אכל לשבע נפשו"), ותוך כך מקבל השראה לדאגתו העיקרית לרווחת העם, שיאכל וישתה, ולאיון הנחוץ בין המשפט והצדקה בהם עליו להנהיג את העם.

זהו גם בסיס ההנהגה המתוקנת לפי החסידות גם לפרט – שלא להלחם עם הגוף (שהוא "חמור שנאך", החומר השונא את הנפש), אלא לקיים בו "עזב תעזב עמו": יש לאכול ולשתות כדבעי – לטובת בריאות הגוף וגם שמחת-הרחבת הנפש – בלי להסתגף וגם בלי להפריז בתאוות, שתי הנהגות המכלולות את הגוף ומצערות את הנפש. מתוך ישוב הדעת והשמחה מסוגל האדם לשפוט את עצמו במה שבאמת דורש תיקון, ולעשות צדקה עם זולתו מתוך עין טובה.

על בסיס האכילה והשתיה בבריאות ושמחה זוכים גם לכוונות הפנימיות שלהן – בירור ניצוצות הקדושה. גם בכלל, כאשר מצע מלך ישראל יתחיל מדאגה לאכילה ושתיה כדבעי לעמו, וימשיך מתוך כך לתיקון המדינה במשפט וצדקה, יגיע עם ישראל ליעודו, אכילה-קירוב של כל הניצוצות-הגוים – "כי ביתי בית תפלה יקרא [= שבט] לכל העמים".

ה'חוש' של שבט, לפי ספר יצירה, הוא "חוש האכילה" (הכוללת גם שתיה). בפשטות, נראה שעבור עובדי ה' אכילה ושתיה הם עיסוק צדדי – גם אם הכרחי – שיש למעט בו ככל שניתן. אמנם, למרבה הפלא, ספר קהלת – החותם ב"את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה **כל האדם**" – מציין גם כי "**כל האדם** שיאכל ושתה וראה טוב בכל עמלו" (מסר החוזר בפסוקים רבים בקהלת).

חז"ל אומרים שהאכילה בקהלת היא לימוד תורה והשתיה היא מעשים טובים, אך "אין מקרא יוצא מדי פשוטו": יש חשיבות באכילה ובשתיה כפשוטן, הנעשות כדבעי, ואז הן גם הכשר-מצוה לתורה ומעשים טובים – האכילה מחזקת את המח ללימוד התורה והשתיה פותחת ומיטיבה את הלב למעשים טובים מלאי אהבת ישראל ("גדולה לגימה שמקרבת").

בפסוק דומה נוסף, "שיאכל ושתה והראה את נפשו טוב", כותב רש"י: "כלומר יתן לבו לעשות משפט וצדקה עם המאכל והמשתה, וכן נאמר ליהויקים [הרשע] 'אביך [המלך הצדיק יאשיהו] הלא אכל ושתה ועשה משפט וצדקה אז טוב לו'. האכילה והשתיה של חדש שבט קשורות לתכונה המלכותית של "לא יסור שבט מיהודה" – המלך הטוב עושה את תפקידו, "משפט וצדקה" (המכוונות, בהנהגת הכלל, כנגד תורה ומעשים טובים בהנהגת הפרט), מכח האכילה והשתיה, ו"אז טוב לו". הכיצד?

לפי פירוש אחד, הנביא ירמיהו הוכיח

"טוב באדם שיאכל"

קיצור מהלך השיעור

בסעודת ראש חדש שבט היה עיסוק מגוון בעניני החדש.

פרק א, המרכזי והארוך, הסביר הרב שמתשרי עד שבט צריך 'לחיות עם מגלת קהלת', שבכמה פסוקים בה מוסבר שתכלית האדם היא לאכול, לשתות ולשמוח — ענין שמתאים לחוש האכילה של חדש שבט. הפרק מסביר את העבודה הפנימית הקשורה לאכילה ולשתיה, וגם מתייחס לפסוקים בהם רמוז שבט בר"ת (למפרע).

פרק ב מפרש כיצד "אורה ושמחה וששון ויקר" — עם דרשת חז"ל — מופיעים בחדש שבט: בלימוד תורה, באכילה ושתיה, בתיקון הברית בשובבי"ם ובתכלית של "כי ביתי בית תפלה **יקרא** [=שבט] לכל העמים".

פרק ג מתבארות סגולות נוספות של חדש שבט — חדש של צמיחת **האמת** בכח של **אור**-מים-תענוג, וחדש ה'תוך' של תקופת טבת (הקשור לחדש-התוך של כל ארבע התקופות). **פרק ד** חותם בהתבוננות על מרכבת שלשת האבות ודוד המלך כהליך של ריבוי-צמצום-בחירה-שאיבה ביחסי הקב"ה, ישראל והעמים.

בשיעור המלא, שנשלח למנויי רשימת התפוצה בדוא"ל, יש פרק נוסף, עם גימטריאות נפלאות — וביאורן בעבודת ה' — של בני הזוג שחגגו "שבע ברכות" בסעודת ראש חדש.

א. אכילה ושתיה במגלת קהלת

חמש המגלות בכל חדשי השנה

חדש טוב, **שבט** ראשי תבות **שנשמע** בשורות טובות.

יש מצוה "לחיות עם הזמן", כדברי אדמו"ר הזקן¹, והכוונה עם פרשת השבוע. במשך השנה אנחנו גומרים את כל חמשה חומשי תורה. יש עוד חמישייה בתורה, שגם

נרשם על ידי איתאל גלעדי. לא מוגה. סעודת ר"ח שבט לע"נ ר' ראובן מרנץ ע"ה; בר מצוה ישראל-שמעון שי' שאול; שבע ברכות אליצור ולאה שי' אלפסי. ר"ח שבט ע"ט — כפר חב"ד.

א לוח 'היום יום' ב' חשון.

אותה גומרים במשך השנה, וגם עליה אפשר לומר שמצוה "לחיות עם הזמן" — חמש מגלות שבכתובים.

את כל חמש המגלות קוראים במשך השנה — החל מ"החדש הזה לכם ראש חדשים"² (פסוק מפרשת שבוע): המגלה הראשונה היא שיר השירים, שקוראים בפסח; המגלה השנייה, לפי סדר השנה, היא מגלת רות, שקוראים בשבועות; אחר כך מגיעים לחדש מנחם-אב, בו קוראים מגלת איכה; אחר כך מגיעים לחג הסוכות, חדש תשרי,

ב שמות יב, ב.

המדור מוקדש לזכות:

החי"ל בצבאות ה' יוסף יצחק בן עינב שי' לרגל יום הולדתו - כ"א שבט

פסוקי "שיאכל ושתה"

כל מה שאמרנו היה הקדמה לחיפוש ענין החדש שלנו, חדש **שבט** – שנשמע בשורות טובות – בקהלת. הדבר מאד בולט. לכל חדש יש את החוש שלו – הכי מתאים לעשות סעודת ר"ח בשבט, כי החוש שלו הוא אכילה. באופן מיוחד צריך לאכול ולשתות ולשמוח. זהו ענין מיוחד של קהלת, שמה שטוב לאדם – טוב לעשות בחיים – הוא לאכול ולשתות ולשמוח, לעשות חיים.

חוץ מכל הדברים האפורים בקהלת, כל ה"הבל הבלים"... יש בקהלת שני גוונים – אפור ולבן. הלבן הוא לאכול ולשתות ולשמוח ולעשות חיים – "כי זה כל האדם". בפסוק האחרון של קהלת "כל האדם" היינו "סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם". אפשר לקבל את הרושם ש"כל האדם" (בטוי מיוחד, **כל** = **האדם**, יחד שלמות של 100) הוא (רק) "את האלהים ירא ואת מצותיו שמור", אבל יש עוד פסוק של "כל האדם". אחרי **כח** העתים בתחלת קהלת כתוב "וגם כל האדם שיאכל ושתה וראה טוב בכל עמלו מתת אלהים היא". אם כן, מהו "כל האדם"? "שיאכל ושתה". מתי? זו כוונה של חדש שבט במיוחד – "שיאכל ושתה וראה טוב בכל עמלו מתת אלהים היא".

על הפסוק הזה יש רק רש"י אחד קצר (שאינו הפשט הפשוט): "וראה טוב" – תורה ומצוות. הפשט הפשוט שמדובר בטוב בחיים בגשמיים, אבל כתוב ש"אין טוב אלא תורה"¹, ורש"י לא מסתפק בתורה אלא "תורה ומצוות" – אם בכל מה שעושה בחיים גם "ראה טוב", עסק תוך כדי מה שעושה ביום-יום בלהרבות

בו קוראים קהלת; אחרון חביב, בסוף השנה (מניסן), חדש אדר – החדש הבא – "החדש אשר נהפך להם מיגון לשמחה"² (כל החדש³), בו קוראים מגלת אסתר.

נשים לב לתופעה מעניינת: כל מגלה מחזיקה חדשים. כל החדש בו היא נקראת, כבר מתחלתו, קשור למגלה. כלומר, מגלת שיר השירים בעצם מתחילה מר"ח ניסן; מגלת רות מתחילה מר"ח סיון, כך שמגלת שיר השירים היתה חדשים; אחר כך רות היא סיון-תמוז, עוד חדשים; אחר כך מגלת איכה אב-אלול, עוד חדשים; יש כאן שלש פעמים חדשים – לשקוע, להתעמק, לחיות עם המגלה. כעת מרחיבים את הענין של "לחיות עם הזמן" גם ל"לחיות עם המגלה" ששייכת לזמן, לחדש. אם כן, יש חדשים-חדשים-חדשים בכל חדשי הקיץ, ואחר כך מגיע תשרי, לו שייכת (מתחלתו) מגלת קהלת, והיא מחזיקה חמשה חדשים – באין ערוך יותר משאר המגלות. צריך 'לחיות עם קהלת' תשרי-חשון-כסלו-טבת-שבט. כעת אנחנו בשבט, בו מתעצמים עם מגלת קהלת. אחר כך אסתר לכאורה היא רק חדש אחד, אדר, אבל כדי לא לקפח אותה – חדש אדר כנגד רחל אמנו, וכדי לתת לה שני בנים, שלא תהיה מקופחת ביחס לשאר האמהות⁴ – מחלקים את החדש. אותו דבר, לגבי מגלת אסתר, מדי פעם עושים שני אדרים – שבע פעמים בתשע עשרה שנה, כמו קביעות השנה – שיהיו חדשים להתעצם ולחיות עם מגלת אסתר. אם כן, כל המגלות הן חדשים, חוץ מקהלת שהיא חמשה חדשים. אומר 'דרשני'. גם לגבי אורך המגלה – קהלת היא המגלה הכי ארוכה.

1 ספר יצירה פ"ה מ"י.

2 ראה קהלת ה, יז-יח.

3 ג, יג.

4 אבות פ"ו מ"ג; ברכות ה, א.

ג אסתר ט, כב.

ד ראה ירושלמי מגלה פ"א ה"א.

ה ראה ברכות ט, א (הובא ברש"י בראשית ל, כא).

אכילה ושתייה – תורה ומעשים טובים

חז"ל (שרש"י לא מביא) אומרים בפירוש ש"כל אכילה ושתייה שנאמר במגלה הזאת בתורה ומעשים טובים הכתוב מדבר"^א. רש"י אמר ש"טוב" הוא "תורה ומצוות", אבל חז"ל לא אומרים רק "אין טוב אלא תורה" (מלה אחת, ורש"י צריך לומר שכוללת גם תורה וגם מצוות, קצת חידוש), אלא יותר כללי – כל אכילה ושתייה בקהלת הן תורה ומעשים טובים. כלומר, אכילה היא לימוד תורה – תורה היא מזון^ב, "לכו לחמו בלחמי", כמו המן ("לחם מן השמים") שירד לישראל בזכות משה רבינו^ג, ו"לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן"^ד. מענין ששתייה – לשתייה, לומר לחיים – היא מעשים טובים. כבר נעשה איזה מעשה טוב ונשתה... שוב, אכילה היא לימוד תורה ושתייה מעשים טובים. בחדש שבט צריך להרבות באכילה ושתייה. לחיים לחיים.

על דרך החסידות יש כאן ווארט מאד יפה: למה שתיה היא מעשים טובים? מה השתייה אמורה לעשות? לגלות את התמצית הפנימית של היהודי. השתייה נועדה להוריד את הקליפות, כדי שהגרעין הפנימי של היהודי יתגלה – אהבת ישראל. צריך לשתייה בשביל לקבל הרבה מוטיבציה וחשק לעשות מעשים טובים. אכילה מחזקת את המח – צריך לאכול

תורה ומצוות, אז "ראה טוב", ו"כל האדם שיאכל וישתה וראה טוב בכל עמלו". "מתת אלהים היא" אומר שמדובר במשהו חיובי – הפסוק לא בא לשלול, אלא לומר שהתכלית היא "וראה טוב בכל עמלו".

בפרק הקודם היה פסוק כמעט זהה. התחלנו בפסוק מפרק ג, כי הפשט שלו יותר מובן, אבל לקראת סוף פרק ב כתוב: "אין טוב באדם שיאכל ושתה והראה את נפשו טוב בעמלו גם זה ראיתי אני כי מיד האלהים היא". זהו פסוק דומה, אבל צריך להבין את ה"אין" – נשמע כשלילה, אבל רש"י אומר שלשון הפלגה, אין יותר מזה. בפסוק הקודם היה כתוב "מתת אלהים היא" וכאן כתוב "גם זו ראיתי אני כי מיד האלהים היא".

שבט – "טוב באדם שיאכל"

בפסוק בפרק ב יש רמז מפורש, יפהפה, שמדובר בחדש שבט – "אין טוב באדם שיאכל" ר"ת **שבט**. חדש **שבט** הוא "טוב באדם שיאכל" – הכי מתאים לחדש שבט, חוש האכילה.

האם יש הרבה ראשי תבות של **שבט** בתנ"ך? אלה אותיות שלא כל כך מצטרפות, לא קל למצוא ראשי תבות **שבט**. אם תחפשו בכל התנ"ך ראשי תבות **שבט** ישר – לא תמצאו, אין אפילו פעם אחת. יש רק בסדר הפוך – סימן שיש איזו עבודת אתהפכא בלאכול ולשתות – שש פעמים. מתוך שש הופעות **שבט** הפוך בר"ת תנ"ך נזכיר שלש. התחלנו מ"טוב באדם שיאכל" כי קשור 'בול' לענין של שבט.

^א "טוב באדם שיאכל" = 425 = יהי פעמים טוב (סוד "יהי אור... כי טוב", פתיחת וחתומת כל בריאה), היינו "טוב" ועוד כד פעמים טוב (העולה השם הקדוש **כהת**, ר"ת "כל הנשמה תהלל וגו'" וס"ת "ולך נאה להודות", הלל והודיה, וכן שם **תכה** שבו הכה משה את המצרי, וכן עולה **יהדות**, ודוק). והנה, "[טוב] באדם" = "כי טוב"! אמ"ת "טוב באדם שיאכל" = **מב**, "יהי... טוב". הס"ת "טוב באדם שיאכל" = **עב**, יחוד **מב** ו-**עב** כנוודע. "טוב באדם" = 64, 8 ברבוע. "שיאכל" = 361, 19 ברבוע (שני השרשים: **ח** ו-**חווה**. חוה היא סוד האכילה, בחטא

ובתיקון, בחדש שבט, חוש האכילה בקדושה וראש השנה לאילן, פירות הארץ לתענוג). המספר הבא בסדרה המתחילה מ-ג תבות "טוב באדם שיאכל" (17 47 361) הוא 7,959 פעמים 137, **אברהם** במספר קדמי, "אך **בצלם** יתהלך **איש**". המספר הבא בסדרה הוא 1841 = 7 פעמים 263 – יחד, 959 ו-1841 = 2800 = 7 פעמים 400. חוץ משני מספרים אלו, שהנם כפולות 7, שאר 5 המספרים הראשונים בסדרה 7889 = 7 פעמים 1127, 7 ברבוע פעמים 23 = "והיה הוי' **למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה הוי' אחד ושמו אחד**" (7889 = 7,343 בחזקת 3, פעמים 23).

יא קהלת רבה ב, כח.

יב ראה ברכות כא, א.

יג תענית ט, א; שה"ש רב ד, יד.

יד תנחומא בשלח כ.

לפי פירוש אחד^ז, הנביא מוכיח – 'אתה אוכל ושותה סתם', בשביל למלאות את כרסך, 'ובטן רשעים תחסר'^ח. ידוע שהאות של שבט היא צ', והרמז 'צדיק אכל לשבע נפשו'^ט, כך היה אביך, יאשיהו. אבל לך, יהויקים, יש 'בטן רשעים' – אתה אוכל סתם.

יש פירוש הפוך^י, שאתה רשע, ובכל אופן יש לך הרהורי תשובה – 'רשעים מלאים חרטות'^{כא} – לכן אתה מסגף את עצמך, צם ועושה תעניות, כדי לכפר על רשעותך. התעניות לא יעזרו לך כלום. [העיקר לאכול]. העיקר לאכול, כן... אבל – אומר ירמיהו – למה אתה לא מתדמה לאביך ולומד ממנו, הצדיק יאשיהו, שאכל ושתה ועשה משפט וצדקה, 'אז טוב לו'.

מנהיגות של "משפט וצדקה"

יאשיהו הוא משיח (בכח, אם הדור יזכה) – 'רוח אפינו משיח הוי'". ומה הוא עושה? אוכל ושותה ועושה משפט וצדקה. זהו תפקיד המלך. צריך 'לחיות עם הזמן' גם עם המתרחש בעולם. כעת מתרחשים ענייני מלכות – מי ראוי להיות מלך. מלך, מנהיג, הוא אחד שעושה 'משפט וצדקה'. לפעמים, אצל יהודי טוב, כמו אברהם אבינו, הסדר הוא 'צדקה ומשפט'^{כב}. אבל אצל מלך – כל המלכים הצדיקים – כתוב 'משפט וצדקה'^{כג}, וכך גם פה אצל יאשיהו. לשם כך הוא אוכל ושותה.

כדי שיהיה מח טוב ללמוד תורה. השתיה פותחת את הלב – צריך לשתות כדי שיהיה לב פתוח ולב טוב לעשות טוב ליהודים.

תוכחת ירמיהו למלך יהויקים

שוב, זהו מאמר חז"ל מפורש, אבל רש"י לא מביא אותו. רש"י על הנ"ך אינו 'פשוטו של מקרא' כמו בתורה, אבל בכל זאת אינו דרוש – הוא פשט. בפסוק השני רש"י רק אומר ש"טוב" היינו תורה ומצוות, אך בפסוק הראשון הוא כותב יותר: "'אין טוב באדם' – בתמיהה, 'שיאכל ושתה והראה את נפשו טוב' – לעשות משפט וצדקה". לא היינו מבינים את רש"י כאן בלי לראות רש"י שם – כאן הוא אומר שטוב שאוכל ושותה כאשר נותן את לבו לעשות טוב בחיים. שוב, הוא לא אומר שאכילה ושתיה הן עצמן תורה ומעשים טובים – הוא אוכל ושותה, אבל חושב על טוב. מהו הטוב? כאן רש"י לא אומר תורה ומצוות, אלא משפט וצדקה, בגלל הפסוק שיביא. כלומר, יש עוד תכלית – אנחנו יושבים כאן ואוכלים לכבוד ר"ח שבט, והאכילה היא סגולה שעוזרת לנו לתת את לבנו לעשות משפט וצדקה.

רש"י אומר כאן 'משפט וצדקה' לפי פסוק יפהפה בירמיהו – 'לעשות משפט וצדקה עם המאכל ומשתה [הכח שמקבלים מהם, זהו הפשט] וכן נאמר ליהויקים 'אביך הלוא אכל ושתה ועשה משפט וצדקה אז טוב לו'^{טו}. מיהו 'אביך'? הנביא מוכיח כאן את המלך יהויקים, מלך לא טוב, מלך רשע. אביו היה מלך צדיק – יאשיהו, עליו נאמר 'רוח אפינו משיח הוי'^{טז}. יש כמה פירושים לתוכחת הנביא ליהויקים:

יז רד"ק לירמיה כב, טו.

יח משלי יג, כה.

יט שם. ראה פרי צדיק משפטים אות ט.

כ ראה רד"ק שם בשם י"א. הובא במצו"ד.

כא עקדת יצחק שער סז סופ"ז (מספר המדות); ר"ח שער היראה פ"ג; תניא פי"א. ראה נדרים ט, ב.

כב בראשית יח, יט.

כג שמואל-ב ח, טו (בדוד); מלכים-א י, ט (בשלמה); ירמיה כג, ה (במשיח) ועוד.

טו ירמיה כב, טו.

טז איכה ד, כ. ראה תענית כב, ב.

חסיד – מים הם חסד, "חסדי דוד הנאמנים"^ט.
מים גם רומזים לתורה, "אין מים אלא תורה"^י.
המלך צריך הרבה מים, וגם הרבה אוכל טוב,
הרבה מעדנים, "מעדני מלך".

אם כן, הפסוק – מששת הפסוקים בתנ"ך
שיש בהם ראשי תבות **שבט** הפוך – אומר
במפורש "אין טוב באדם שיאכל ושתה והראה
את נפשו טוב בעמלו", ורש"י מפרש שעל ידי
(או תוך כדי) שאוכל ושותה הוא עושה משפט
וצדקה, כמו ביאשיהו, "גם זה ראיתי אני כי
מיד האלהים היא"^{לא}.

19 ו371 בפסוקי "שיאכל ושתה"

נחזור לפסוק הראשון שראינו, מפרק
ג – "וגם כל האדם שיאכל ושתה". כעת
צריך להוציא את המחשבוני – נתחיל את
הגימטריא הראשונה: ספר קהלת הוא ספר
של הבל, "הבל הבלים אמר קהלת הבל
הבלים הכל הבל"^{לב}. כמה שוות המלים "וגם
כל האדם שיאכל ושתה"? 1221 – גל פעמים
הבל. כמה שווה המשך הפסוק, "וראה טוב בכל
עמלו מתת אלהים היא"? 1369 – **הבל** ברבוע,
הכי "הבל הבלים" שייכול להיות. איך המספר
הזה קשור למשיח? שוה "ורוח אלהים מרחפת

לפי פירוש אחד^כ, תוך כדי שהוא אוכל הוא
עושה משפט וצדקה – עוסק בתיקון המדינה.
יושבים יחד, מתוועדים, ומקבלים השראה
– עכשיו, ביחד – לדבר על מה נעשה עוד
חדשיים. כך הוא אוכל ושותה ועושה משפט
וצדקה – "אז טוב לו"^{כז}. ענין עצום.

איך יודעים שחדש שבט הוא חדש של
מנהיגות? כתוב "לא יסור שבט מיהודה"^{כח}. איך
יודעים שהמלך צריך לאכול טוב? מי השבט
של חדש שבט על פי האריז"ל? אשר, בו כתוב
"מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך"^{כט}.
שבט הוא המלכות, ההנהגה, "לא יסור שבט
מיהודה" – אבל הוא צריך לאכול טוב, ולכן
הוא צריך את שבט אשר, "מאשר שמנה לחמו
והוא יתן מעדני מלך"^{כח}. **מלך** בגימטריא **צ**,
האות של חדש שבט. יש שתי מלים פשוטות
בלשון הקדש שעולות **צ** – **מים** (חדש ששייך
למים, מזל דלי, ימות הגשמים בכלל) ו-**מלך**.
תיכף נסביר יותר. סימן שהמלך צריך להיות

כד מלבי"ם שם.

כח "אז טוב" = 25, 5 ברבוע; "לו" = 36, 6 ברבוע. יחד,
"אז טוב לו" = 61, "אין מזל לישראל", 6 בהשראה. במספר
סדורי, "אז טוב לו" = 43, גם (הדילוג הפנימי של "אז טוב
לו", **זול**), וידוע ש"גם אני" הוא זוג מספרים חשוב (משולש
43 הוא הנקודה שאמצעית של משולש 61). במספר קטן, "אז
טוב לו" = 34 = **טוב טוב** (בכלל הרמות המספר, "אז טוב לו"
= 34 43 61 = 170 = 10 פעמים **טוב**, 5 פעמים "אז טוב
לו" במ"ק, ממוצע הרמות. המספרים הנ"ל כ"א ברבוע
= 7400 = **עד** פעמים "**עד הוי'** [בכס]", כרמז באותיות ע-ד-
רבתו ב"שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד" כנודע – "אז
טוב לו"). ויחד עם 43 = **מזל**, היינו "אין [= אז טוב לו] **מזל**
[= אז טוב לו במ"ס ובמ"ק] לישראל" כנ"ל. באתב"ש, "אז
טוב לו" – **תע נפש כפ** (רמז לפסוק) "גם בלא דעת נפש לא
טוב לו" = 1000 (30, 900, ועוד 100, 10 ברבוע – "לי"
ברבוע פרטי, שאינו זז לעולם, כך "אז טוב לו" אינו זז לעולם).
באלב"ם, "אז טוב לו" – **לצ רפא אפ** = 521, ויחד עם 1000
= 1521 = 39, **טל, הוי' אחד**, ברבוע (= זך מילוי שם הוי' ב"ה).

כו בראשית מט, י.

כז שם שם, כ.

כח "לא יסור שבט מיהודה" **מאשר שמנה לחמו והוא יתן
מעדני מלך** משלימים ל-2450, הרבוע הכפול של 35 שהוא
היהלום של 49. הממוצע הוא 1225, "זה שמי לעלם וזה זכרי
לדר דר" = "כי אלהים שפט זה ישפיל זה ירים".

כט ישעיה נה, ג.

ל ב"ק יז, א (ובכ"ד); זרה ח"ב ס, א (ובכ"ד).

לא "גם זו ראיתי" = 676 = 26 ברבוע. "אני כי" = 91 = **אחד**
במשולש. "מיד האלהים היא" = 161, 7 פעמים **חיה**, "אני
יודע" (שער הנון), שם **קסא** ("אם אסק שמים שם אתה"), שם
אהיה דיוידין (דאמא עילאה, "לעתיד לבא"). "גם זו ראיתי
אני כי מיד האלהים היא" = 928, ד"פ **רלב** (עסמ"ב, ד"פ חן)
= **תורה חדשה** כו' (היינו ש"טוב באדם שיאכל גו"י" הוא ענין
תורה חדשה, ודוק). יש בביטוי 8 תבות ו-26 אותיות, והסימן:
8 פעמים = 26 **יצחק** – "ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי",
"כי אתה אבינו" לעתיד לבא, סוד **תורה חדשה** = "הקל קול
יעקב והידים ידי עשו" (שקודם מברך כבנו יעקב
ואח"כ אוכל, עם ידיו, יד לפה, כבנו עשו, "כי ציד [של עשו,
ציד] בפיו". "כי ציד בפיו" פו"א = **תורה חדשה** = "הקל קול
יעקב והידים ידי עשו").

לב קהלת א, ב.

איך אוכלים ועושים משפט וצדקה.

נמשיך הלאה – **"והראה את נפשו טוב בעמלו גם זה ראיתי אני כי מיד האלהים היא"**.
בשני הפסוקים חלקנו עד המלה "ושתה" –
"שיאכל ושתה", ומשם עד הסוף. עולה 2147,
113 פעמים 19. הסתברות מאד נמוכה –
שני פסוקים מקבילים בתוכן שלהם, העיקר
לאכול ולשתות טוב, שעד ה"ושתה" (עד
ה'שתו'), הפסוק הראשון כפולת 19, וכך כל
מה שבא אחריו, והפסוק השני כפולת 37, וכך
כל מה שבא אחריו (אפילו 37 ברבוע), כאשר
19 הנו הנקודה האמצעית של 37. מבנה ממש
יפהפה, משהו מיוחד במינו של **הבל ו-חיה**,
"אם כל חי".

לחיים לחיים, צריך הרבה לאכול ולשתות
ולעשות טוב. זה הסגולה, זה המניע לעשות
טוב בחיים. "זה כל האדם".

"טפת בת שלמה"

אמרנו שנאמר עוד שני פסוקים של **שבט**
הפוך: אחד בטוי שלם כי הוא שם – פלוני בין
פלוני. יש רק אדם אחד בכל התנ"ך ששמו
ר"ת **שבט** (למפרע), סימן ודאי שהוא מאד
קשור לחדש שבט. הרמז שלא מדובר בפלוני
בן פלוני אלא בפלונית בת פלוני. ודאי דברנו
על כך שלשלמה המלך היו אלף נשים, אבל
כמעט ולא כתוב מי ילדיו. יודעים שרחבעם
הוא בנו מנעמה, אבל יש לו שתי בנות שכתוב
שמן – ואחת מהן היא **"טפת בת שלמה"**¹⁷ (שם)
מאד מיוחד, שצריך להבין את משמעותו,
האחת והיחידה שראשי תבות שמה הם **שבט**
הפוך. יתכן שפעם דברנו עליה¹⁸. היא נשמה
מיוחדת של חדש שבט. **טפת** הוא גם מספר
מיוחד, 489, **שפע טל**. טפת לשון טפה – טפת

על פני המים"¹⁹, שחז"ל אומרים "זה רוחו של
מלך המשיח"²⁰. זו ההופעה הראשונה של
"מים" בתורה – **מים** הם צ, שייך לשבט כנ"ל.
אם כן, החלק הראשון של הפסוק הוא 33
פעמים **הבל** והחלק השני **הבל** פעמים **הבל**,
כך שכל הפסוק הוא בדיוק 70 פעמים **הבל**.
על פסוק "הבל הבלים" אומרים חז"ל²¹ שיש
שבעה הבלים, וכאן יש פי עשר – שבעים
הבלים, י פעמים **ראובן** (שעולה ז פעמים
יחידה-הבל). מי שמכיר קצת במספרים
הטהורים של הפיזיקה הקוואנטית היום – יש
כעשרה מספרים חשובים מאד, שהכי חשוב
הוא 137, אבל אחד היחסים (מספרים טהורים
בפיזיקה) הוא 2590, 70 פעמים **הבל**, **"וגם כל**
האדם שיאכל ושתה וראה טוב בכל עמלו מתת
אלהים היא".

נראה את הפסוק המקביל:

כמה עולה **"אין טוב באדם שיאכל ושתה"**?
1197 – לא כפולת 37, אלא כפולת הנקודה
האמצעית של 37. 37 היינו **חכמה** במספר
סדורי (גם היפוך ספרות), שהיא הנקודה
האמצעית של 73 (**חכמה**). הנקודה האמצעית
של 37 היא 19 – 37 הוא **הבל ו-19 אמו חיה**.
המספר 1197 הוא **סג** פעמים **חיה** – "אם כל
חי"²², שם של אמא – **חנה** (עוד אשה חשובה,
סוד שם **סג**, אמא, בקבלה) פעמים **חיה**.

המלה המשותפת בשני הפסוקים היא
"שיאכל" (361), בגימטריא 19 ברבוע (כמו
שהיה 37 ברבוע). מלה שחוזרת רק פעמיים
בתנ"ך, בשני הפסוקים האלה. **שיאכל** שוה
נשיא, שייך למלך, ואומר "שיאכל" בלשון ציווי,
וגם **שבט-יאכל**. הזמן הכי טוב לאכול הוא
חדש שבט, בו יש חוש האכילה. מהו החוש?

לג בראשית א, ב.

לד בראשית רבה ב, ד; זר ח"א קצב, ב.

לה קהלת רבה א, ג; זר ח"ב י, ב ובכ"ד.

לו בראשית ג, כ.

לז מ"א ד, יא.

לח ראה שיעור כ' שבט ע"ח.

יפה שגם בו יש ראשי תבות **שבת** – "סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו"^{מג}. בשני הפסוקים בקהלת היה כתוב 'טוב'. גם בפסוק שרש"י מביא מירמיהו – "אז טוב לו". צריך לעשות טוב, מעשים טובים – תלוי בעיקר בשתיה – וצריך לבקש שלום. "טוב בקש שלום", **שבת** הפוך. גם מסר מה צריך לעשות בחדש הזה – "סור מרע" הוא "וזאת לפני ב"שאל"^{מח}, כבר היה. אפילו ה"ועשה" הוא קצת בעבר, אבל ההוה הוא "טוב בקש שלום", ראשי תבות **שבת**.

זהו חדש להכין מצע. מכל מה שלמדנו עכשיו ברור מה יהיה המצע שלנו – שנתן לעם הרבה לאכול ולשתות. אם נזכה לעלות לשלטון נתן לכולם לאכול ולשתות הרבה. אפשר לומר שאם חסר אוכל – לא באמת חסר, כי נאכל את אויבנו, ויש הרבה. אז לא יחסר אוכל. אפשר גם לומר הפוך – שגם להם נתן לאכול, כי כתוב "אם רעב שנאך האכלהו לחם וגו'"^{מח}. צריך להאכיל את כולם – כל אחד עם הכוונה המתאימה, האוכל יעשה את שלו. לכן עכשיו המצוה היא לאכול.

שני פירושים ב"שמע ישראל"

ישוב לידי בר מצוה, לכבודו נקשר זאת לשמו, ישראל-שמעון (אביו הזכיר זאת, ועוד קודם לכן חשבתי להסביר כך): **ישראל שמעון** רומז ל"**שמע ישראל**", הפסוק בו אנחנו מייחדים את הקב"ה פעמיים בכל יום (ולפי הקבלה אומרים אפילו ארבע פעמים בכל יום) – "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד"^{מז}. קריאת שמע של ערבית היא גם המצוה הראשונה שהבר-מצוה מקיים, ומי שנקרא

מים, טפת משקה. טפת בת שלמה. למה שמה נזכר? לשלמה המלך היו שנים עשר נצבים, כנגד החדשים, וכתובים כמה פרטים על כל נצב. על בן אבינדב אומר הפסוק ש"טפת בת שלמה היתה לו לאשה". שלמה המלך חיתן את בתו עם אחד מנצביו, בן אבינדב האחראי על נפת דאר. נאמר רמז לכבוד חתונתם: **בן אבינדב טפת בת שלמה** = 1387 = **חיה** (**חכמה** במספר קטן, הנקודה האמצעית של **הבל**, **חכמה** במספר סדורי, שהיא הנקודה האמצעית של **חכמה** כנ"ל) פעמים **חכמה** – שידוך מתאים לשלמה המלך, ל"חכמת שלמה".

אחרי "אין טוב באדם שיאכל וגו'" כתוב "כי מי יאכל ומי יחוש חוץ ממני"^ט – למי יש הכי הרבה חוש באכילה? לשלמה. המפרשים אומרים ש"יחוש" גם לשון חוש"ג וגם לשון חישי"מ^{מח}, שאוכל מהר. שלמה המלך הכי אוכל, הכי שבת. [יש בטוי "סעודת שלמה בשעתו"^{מב}] כן, הרומז גם שסיים את סעודתו "בשעתא חדא" – אכל הרבה וטוב וגם מהר. יש לו בת, שמסתפקת בטפה... יש ווארט שאנחנו אומרים בפורים, אבל אפשר להקדים עכשיו – אם טפה לא עוזרת, גם חבית שלמה לא תעזור'. לחיים לחיים. נעשה לה (ולבעלה) תיקון, לא יודעים בדיוק מה התיקון שלה (מתאים לסעודת פורים, שמתחיל מחוש האכילה של שבת, "עד דלא ידע") – אבל נעשה תיקון לטפת, לחיים לחיים.

"... טוב בקש שלום"

הפסוק השלישי שנזכר הוא פסוק ידוע וכללי בתהלים, "כלל גדול בתורה". חידוש

מג תהלים לד, טו.

מד רות ד, ז.

מה משלי כה, כא.

מו דברים ו, ד.

לט קהלת ב, כה.

מ רבינו בחיי לבראשית ט, כ; מלבי"ם לאיוב כ, ב.

מא רש"י; ראב"ע; רד"ק בספר השרשים שרש 'חוש'.

מב משנה ב"מ פ"ז מ"א.

אלה שני פירושים ב"שמע ישראל". הפירוש הראשון, לקלוט את ה"ישראל", היינו לקלוט את עצמך – "אור המאיר לעצמו" – ואח"כ להשמיע "הוי" אלהינו הוי' אחד, "אור המאיר לזולתו". הפירוש השני מוסיף שלא רק להשמיע אלא גם ללכד, לחבר את כל היהודים יחד ממש, להיות עם אחד, "אין מלך בלא עם" – גם למלך עליון הקב"ה וגם למלך ישראל, מלך המשיח (שהעם המאוחד יקיים את "שום תשים עליך מלך"^{נב} – "שום' לעילא 'תשים' לתתא"^{נז}) – והכל מתוך אהבת ישראל צרופה. נברך את ישראל-שמעון שהכל יתקיים אצלו על הצד הטוב ביותר.

ב. "אורה ושמחה וששן ויקר" בחדש שבט

בפורים כתוב "ליהודים היתה אורה ושמחה וששן ויקר"^{נז}, כן תהיה לנו. דברנו השנה^{נח} על ארבע הבחינות של "אורה" זו תורה, 'שמחה' זה יום טוב, 'ששון' זו מילה, ו'יקר' אלו תפילין^{נח} בחנוכה. גם בשבט אפשר למצוא אותן:

"אורה" – אור התורה

בחדש שבט חל ראש השנה לאילן – לפי בית שמאי היום, ר"ח שבט, ולפי בית הלל ט"ו בשבט^{נח}. אילן הוא "אילנא דחיי", "עץ חיים" היא למחזיקים בה^{נח}, לכן כאשר כותבים פ"נ לרבי בחדש שבט – כנהוג – מבקשים לעורר

ישראל-שמעון צריך כל חייו להדר ב"שמע ישראל" – שמו, המהות שלו.

מה אומר "שמע ישראל"? פירוש אחד^{מז}, שעוד לפני שאני מייחד את ה' – מסוגל לחוש ש"הוי' אלהינו הוי' אחד" – עלי לשמוע את ה"ישראל" שבי, את שרש נשמותי, את האות שלי בתורה (ישראל ראשי תבות "יש ששים רבוא אותיות לתורה"^{מח}). עלי לשמוע-לקלוט-להפנים את ה"ישראל", ואז אוכל לשמוע, להבין ולהצהיר – גם החוצה, לפרסם אלקות – ש"הוי' אלהינו הוי' אחד".

פירוש שני, העיקרי: כתוב^{מט} ש"שמע" לשון "ישמע שאל את העם"^{נא} (חתן הבר מצוה, ישראל שמעון, הוא ממשפחת שאול). מה פירוש? שהוא אסף וקבץ את העם. כתוב ברמב"ם^{נב} שעיקר תפקיד המלך הוא ללכד את העם. ממי לומדים שלמלך יש כח ללכד את העם? משאול, המלך הראשון של עם ישראל. "וישמע", הוא מגייס את כולם, מקבץ ומחבר את כולם. כתוב בחסידות ש"שמע ישראל" הוא כח לקבץ יהודים, כח ללכת לעשות מבצעים – לעשות מסיבות שבת ולקבץ הרבה ילדים לומר פסוקים, וכך כל מבצע. קוראים בפשטות "שמע" לכל הילדים – בואו יחד. התוכן הוא כבר "הוי' אלהינו הוי' אחד". צריך כח בנפש לקבץ את כולם – מתוך אהבת ישראל אני יוצא, מקבץ ומחבר את כולם יחד. זהו סימן שיש לך ניצוץ של מלך, הרי כל ישראל מלכים. ניצוץ המלך שבכל יהודי הוא כח לקבץ וללכד יהודים יחד.

מז ראה אשא עיני מאמר "שמע ישראל"; שיעור י"ט מנחם-אב ס"ג.

מח מגלה עמוקות (ואתחנן) אופן קפו.

מט ראה מאמרי אדה"ז תקס"ג ח"ב עמ' תרעז; אוה"ת עקב עמ' תעט. ועוד.

נא ש"א טו, ד.

נב סה"מ מ"ע קעג: "שצונו למנות עלינו מלך מישראל יקבץ כל אומתנו וינהיגנו".

נב דברים יז, טו.

נג זרה ח"ג ערה, ב.

נד אסתר ח, טז.

נה התוועדות "זאת חנוכה" ע"ט פ"א.

נו מגילה טז, ב.

נז משנה ר"ה פ"א מ"א.

נח משלי ג, יח.

"ושטן" – שלילת פגם הברית

מה לגבי "ששון" זו מילה? כפי שמדברים כל שנה (וגם השנה¹⁰) – עיקר השובבי"ם, תיקון הברית, תיקון המילה, הוא בחדש שבט. מי שזוכה לתקן את האות ברית קדש בשובבי"ם מלא ששון – "שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב"¹¹. מהו "שלל רב"? שלילה 'בגדול' של פגם הברית. איך הוא עושה זאת? על ידי גילוי הרעותא דלבא, שיהודי רוצה באמת רק דבר אחד בחיים, רק את ה', כפי שלמדנו במאמר אדמו"ר הזקן¹². גילוי הרעותא דלבא הוא גופא תיקון פגם הברית. "שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב" בשבט היינו תיקון שובבי"ם. [שלל שוה שובבי"ם]. כן ו"שלל רב" שוה 562, עולם התהו (משם השובבות) וכו'.

"ויקר" – שבט בגימטריא "יקרא"

בעיקר רצינו להגיע ל"ויקר" אלו תפילין, כפי שדרשו חז"ל בפורים (וכן הסברנו גם בחנוכה, לפי שיחת הרבי¹³). חז"ל לומדים ש"ויקר" אלו תפילין מ"וראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נקרא עליך ויראו ממך"¹⁴. מה המלה הראשונה מתחלת התורה שבגימטריא **שבט** (311)? צריך לקרוא הרבה מ"בראשית", לעבור את הסיפור הראשון ולהכנס כמה פסוקים לסיפור השני, עד שמוצאים מלה שבגימטריא **שבט** – "יקרא". היא מופיעה פעמיים באותו פסוק, כשאדם הראשון נותן שמות לכל מעשה בראשית – "ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו

רחמים רבים שנזכה לאתדבקא באילנא דחיי, להתדבק בעץ החיים, שהוא התורה. אם כן, ר"ח שבט, ובכלל חדש שבט, הוא חדש של תורה – "ליהודים היתה אורה" זו תורה". עוד פשט של "אורה" זו תורה" בשבט – מהיום, ר"ח שבט, משה רבינו החל לבאר את התורה פעם שניה¹⁵. זהו היום הראשון של באור התורה – "באור פני מלך חיים"¹⁶ של התורה, התענוג של התורה (תענוג הוא הכח הפנימי של שבט¹⁷).

אם כן, יש הרבה "אורה" זו תורה בחדש שבט. לבחורי ישיבה – יש כאן הרבה – המשמעות היא שזהו חדש להתחדש ולהתחזק הרבה בלמוד התורה מתוך געשמאק, גם בנגלה וגם בחסידות. שייך גם למלמדים שיש כאן – צריך להתחדש בחיות, בכיף, בטוב טעם ודעת, ב"אורה" זו תורה ברה"ל לאילן. אם המלמד יהיה מלא חשק ותענוג הוא גם ידביק את תלמידיו.

"ושמחה" – אכילה ושתיה ושמחה

מה לגבי שמחה? דברנו על האכילה בשבט – אוכלים כדי להיות שמחים. חיים ותענוג ושמחה ואכילה ושתיה – הכל הולך יחד. לכן, אחרי הפסוק של פרק ב, "כי אין טוב באדם שיאכל ושתה והראה טוב וגו'", כתוב "כי לאדם שטוב לפניו [לפני אלקים] נתן חכמה ודעת ושמחה" – זהו אחד הפסוקים מהם אנחנו לומדים שפנימיות הבינה היא השמחה, "אם הבנים שמחה"¹⁸. "שמחה" זה יום טוב – בחדש שבט יש כל הזמן שמחה, כל הזמן משתה (ולכן הוא הקדמה-הכנה לשמחת פורים, כנ"ל).

סג ראה שיעור כ"ד טבת – פורסם ב"ואביטה" בא.

סד שם קיט, קסב.

סה מאמרי אדה"ז הקצרים עמ' תקמט (נלמד בשיעור הנ"ל הערה סג).

סו לקו"ש ח"ה עמ' 223 ואילך.

סז דברים כח, י.

נט דברים א, ג.

ס משלי טז, טו.

סא ראה מבחר שיעורי התבוננות ח"י עמ' 165 ואילך.

סב תהלים קיג, ט.

א-דני^ע, ויש תפלה בהתבוננות אלקית, תפלה חב"דית, תפלה של ראש (בחינת **ישראל, לי ראש**, כולל התקשרות ל"ראש בני ישראל", הרבי שבדור, שהוא המשיח שבדור, הרי עיקר התפלה הוא שיבוא משיח, תכך ומיד ממשי).

שבט עולה 311, שהוא מספר הראשונים ה-65, **א-דני**, שם המלכות – סימן שיש בו משהו מלכותי. המלכות היא שכולם יבואו להתפלל במקום אחד. אם דברנו על ליכוד העם, יש מקום אחד בעולם שיש לו כח של "יִשְׁמַע", לאסוף את כולם – כולם באים לבית המקדש להתפלל לה' וה' שומע את תפלותיהם, כתפלת-תחנת שלמה המלך, כאשר בנה את בית המקדש, שה' יקבל בו את כל התפלות (במיוחד תפלות הגוים, עוד יותר מהיהודים^ט). זהו יעוד חדש **שבט**, בגימטריא "**יקרא**" – "כי ביתי בית תפלה **יקרא** לכל העמים".

הופעות "יקרא" בתנ"ך

אם כן, ה"**יקרא**" הראשון הוא האשה – "לזאת **יקרא** אשה כי מאיש לקחה זאת". יש הרבה "**יקרא**" חשובים בתנ"ך – "לא **יקרא** עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם^ט", "לא **יקרא** שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך^ט" – אבל הראשון הוא האשה והתכלית היא "בית", יש קשר בין אשה לבית, "ביתו" זו אשתו^ט. "בית" – הבית שלי, האשה שלי – "בית תפלה **יקרא** לכל העמים". יש בפסוק הרבה רמזים, והמלה "**יקרא**" קשורה ל"יקר" של שבט.

בפשט "**יקרא**" הוא לשון קריאה. כמה "**יקרא**" יש בתנ"ך וכמה "**יקרא**"? התקליטור

האדם נפש חיה הוא שמו^ט. מיד אחר כך כתוב בניקוד אחר – "לזאת **יקרא** אשה כי מאיש לקחה זאת" – ניקוד אחר.

"ביתי בית תפלה **יקרא** לכל העמים"

נקשר את "**יקרא**" למהפכה הרביעית – תכלית המצע שלנו: אמרנו שראשית המצע היא לאכול ולשתות, שיהיה טוב, אז אפשר לעשות הרבה מצוות ומעשים טובים, ללמוד הרבה תורה – שכל אחד יגלה את ניצוץ המלך שבו, יעשה משפט וצדקה תוך כדי שהוא אוכל ושותה. כתוב^ט שמשיח נעשה "משיח ודאי" רק אחרי שהוא בונה מקדש במקומו. כלומר, תכלית מצע המשיח היא בנין בית המקדש. גם במקדש אוכלים טוב, הכהנים וגם הבעלים – אוכלים הרבה שלמים (וכך עושים שלום בעולם^ט). כולם אוכלים טוב במקדש, והאכילה עצמה היא מצוה – מברכים עליה. אבל מה התכלית האמתית? תכלית בית המקדש, כמו שאומר הנביא ישעיהו, היא "כי ביתי בית תפלה **יקרא** לכל העמים^ט".

תכלית המקדש היא שכולם ינהרו להתפלל בו. מאד משמעותי שכתוב להתפלל ולא להקריב קרבנות. לפי פשט הרמב"ם ביד החזקה ודאי יקריבו קרבנות (לגבי דעתו במורה צ"ע), אבל הבית נקרא – **יקרא, שבט** – על שם התפלה. כמו במצות תפילין – "ויקר' אלו תפילין" – יש תפלה של יד ותפלה של ראש. כך כשמתפללים להשי"ת (ב"ביתי בית תפלה **יקרא**") יש תפלה של יד שכנגד הלב, "עבודה שבלב זו תפלה^ט", "שפכי כמים לבך נכח פני

עג איכה ב, יט.
עד ראה מ"א פ"ח.
עה בראשית יז, ה.
עו שם לה, י.
עז יומא פ"א מ"א.

סח בראשית ב, יט.
סט רמב"ם הלכות מלכים פי"א ה"ד.
ע תנחומא צו ד.
עא ישעיה נז, ז.
עב עפ"י תענית ב, א.

קשור לקריאה הזו, "יקרא", ה"יקר" של חדש **שבט** – "לזאת יקרא אשה", "ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים", "את אשר יקרא אתכם באחרית הימים" ו"כי יקרא קן צפור לפניך".

ראש השנה לקור

יקר גם לשון קור. בחנוכה יש לנו את הרמז ש"רגל מן השוק" אותיות 'שלג מן הקור'. אבל מתי מתחילה תקופת הקור? בתורה, בפרשת נח³⁰, יש שש עונות – לאחת מהן קוראים קור. מתי היא מתחילה? יש מחלוקת³¹ אם בר"ח שבט או בחמשה עשר בשבט – כמחלוקת שמאי והלל לגבי ר"ה לאלול. לדעת רבי יהודה הקור מתחיל מהיום – זהו "יקר" מיוחד, "אור יקרות" מיוחד, של ראש חדש שבט.

יש משהו טוב בקור. עודף קור הוא היפך החיים, אבל קור הוא גם חיים – "מים קרים על נפש עיפה"³². אם יש פה משהו עיף צריך לתת לו מים קרים. גם משקה, שמחמם, וגם מים קרים – גם חם וגם קר. שוב, ראש השנה לקור הוא היום.

ולסיכום:

"אורה זו תורה"

התקשרות ל"אילנא דחיי",

ביאור התורה ותענוג בה

"שמחה זה יום טוב"

אכילה ושתיה בשמחה בשבט (חוש האכילה)

"ששון זו מילה"

תיקון הברית בשובבי"ם

"ויקר" אלו תפילין"

"ביתי בית תפלה יקרא [= שבט]"

אם כן, אפשר לשיר "ליהודים היתה אורה

ושמחה" בר"ח שבט – הפסוק שייך לכל חדש

לא מבחין, כי אותן אותיות ובאותו סדר – צריך לבדוק אחד אחד. יש בדיק 50 "יקרא" – מספר יפה, חמשים שערי בינה. אם בודקים בפרטיות, מוצאים שמתחלק ל-30 "יקרא" ו-20 "יקרא" – הסימן הוא **לך**, כמו "לך לך". עוד תופעה מעניינת, שמתוך ה-30 "יקרא" יש אחד יוצא דופן וגם מתוך ה-20 "יקרא".

בשרש **קרא** שתי משמעויות שונות – קריאה (בקול, או קריאת שם) ומקרה. בלשון התנ"ך משהו שקרה יכול להיות גם עם ה וגם עם **א**. יש פעם אחת "יקרא" (בניקוד כמו "יקרא בשם") – יעקב אבינו קורא לברך את בניו בפרשת ויחי, שקראנו לפני כמה שבתות, ואומר להם "האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים"³³, מה שיקרה לכם. זו אותה מלה, אבל במשמעות אחרת. אותו דבר לגבי "יקרא" – "כמו בתי בית תפלה יקרא", אבל במובן אחר – "כי יקרא קן צפור לפניך"³⁴. אם כן, יש כאן תיאור משיחי, "אשר יקרא אתכם באחרית הימים", וגם מצוה משיחית, "כי יקרא קן צפור".

איפה המשיח יושב? בהיכל קן צפור³⁵. **צפור** בגימטריא **שלום** – הוא בא לבשר את השלום לעולם, ויושב בקן צפור. איך מוצאים אותו? יש "יגעת ומצאתי", אבל כתוב "יקרא", זה קורה, 'הנה זה קורה', "יקרא לפניך" פתאום. כנראה "יקרא קן צפור לפניך" ו"את אשר יקרא אתכם באחרית הימים" תלויים זה בזה. שוב, בכל אחת מהצורות האלה יש אחד שהוא לשון מקרה וכל השאר לשון קריאה. זהו ניתוח אותיות אלה בתנ"ך. בכל אופן, "הכל הולך אחר הפתיחה"³⁶, היות שזו המלה הראשונה בתורה ששונה **שבט** כנראה הכל

עח בראשית מט, א.

עט דברים כב, ו.

פ זרה ח"ב ז, ב; ח"ג קצו, ב; ע"ח שמ"ג פ"ג.

פא ע"פ פרקי דרבי אליעזר פמ"ב.

פב בראשית ח, כב: "זרע וקציר וקר וחם וקיץ וחרף וגו'".

פג ב"מ קו, ב.

פד משלי כה, כה.

רבעים מדויקים (23 ברבוע ו-21 ברבוע). האמת היא פנימיות ספירת היסוד, תיקון הברית, אבר התענוג.

אמת: אור-מים-תענוג

ענין ראש השנה לאילן הוא ש"השרף עולה באילנות"^{צב} – המים, השרף, החיים, התענוג (תענוג לימוד תורה, עץ החיים, שהזכרנו קודם). יודעים היום, ודברנו על כך הרבה, שהצמחים 'אוכלים' אור. אם יש תופעה בטבע שמשקפת מה שחז"ל אומרים שכל אכילה בספר קהלת היא תורה – "תורה אור" – זו הפוטוסינתזה, בה הצמחים 'אוכלים' אור. הצמח צריך גם אור, שמזין אותו מלמעלה, וגם מים, שמצמיחים אותו מלמטה – ומהאור והמים יוצא תענוג. הסימן הוא **אמת** – **אמת מארץ תצמח** – ראשי תבות אור-מים-תענוג. כל אחד משלשתם מכונה חיים: הרי אור הוא "אור החיים"^{צא}, אור הופך לחיים, "באור פני מלך חיים"^{צב}. מים הם "מים חיים"^{צג}, הקב"ה עצמו נקרא "מקור מים חיים"^{צד}. האור והחיים מצמיחים תענוג – "כי עמך מקור חיים", מקור כל התענוגים. הכל מתחיל מאור, "באורך נראה אור", והכל הולך יחד. יש אור החיים, מים חיים וגם תענוג חיים – בשבט צריך לעשות 'תענוג חיים', לא סתם תענוג. הכל זה חיים.

האור החיים אומר על עצמו – "משיח ה' שמו חיים"^{צה}. משיח הוא חיים, הוא תענוג – מלך המשיח הוא מלך חיים, עץ חיים. אנחנו מצפים, מחכים ומתפללים שנוזה לחיים

שבט. בחנוכה דברנו על הפסוק בחנוכה אבל לא שרנו. שרים אותו ניגון גם על "אשר ברא" – לכבוד החתן והכלה.

ג. סגולות שבט

מים-תענוג מצמיחים

כתוב "כי עמך מקור חיים באורך נראה אור"^{פה} וכתוב "והוי' אלהים אמת הוא אלהים חיים ומלך עולם"^{פז}. בחסידות כתוב ש"חיים הם תענוג – "כי עמך מקור חיים", עמך מקור כל התענוגים"^{פח}. שוב, זהו המסר שלמדנו בקהלת – שצריך לעשות חיים – במיוחד בחדש שבט, חדש התענוג, כנ"ל.

כתוב בפרק א בתניא ש"מים מצמיחים כל מיני תענוג" – יש "מקור חיים" (כנ"ל) ויש "מקור מים חיים"^{פז}. משיח הוא צמח, "צמח שמו ומתחתיו יצמח"^{פח}. אמת היא גם בחינת משיח, "אמת מארץ תצמח"^{צא}. יש במשיח "דרך כוכב מיעקב", מלמעלה למטה, אבל העיקר הוא "וקם שבט מישראל"^{צא}, ממטה למעלה. בשביל שהאמת תצמח מהארץ, שמשח יצמח מתוך הארץ, צריך מים מצמיחים.

ב-יג הכחות הפנימיים בנפש, התענוג, הכח השני מלמעלה (מתחת לאמונה), משתקף באמת, הכח השני מלמטה (מעל לשפלות, "אמת מארץ תצמח", "ומתחתיו יצמח"). מבין יג הכחות רק **תענוג ואמת** הם

פה תהלים לו, י.

פו ירמיה י, י.

פז לקו"ת בשלח א, א ובכ"ד.

פח בתנ"ך יש ה"מקור חיים" ו-ב"מקור מים חיים" – חלוקת ד-הב. "מקור חיים" = אור אור, אור אין סוף. "כי עמך מקור חיים" = צמח שמו [שמו] = מקור = תענוג תענוג (הרבוע הכפול של חיה-חדוה. הכנף = מה-אדם, חיה היא הנקודה האמצעית של אדם).

פט זכריה ו, יב.

צ תהלים פה, יב.

צא במדבר כד, יז.

צב רש"י לר"ה יד, א ד"ה "הואיל".

צג תהלים נו, יד; איוב לג, ל.

צד משלי טז, טו.

צה בראשית כו, יט ובכ"מ.

צו ירמיה ב, יג; יז, יג.

צז דברים טז, ז.

שלהם יהיה **בית חב"ד**, **בית דוד** שהוא "בית נאמן בישראל".

מהם חדשי התוך (שמתחברים יחד)? איר, אב, חשון, שבט – החדשים השני, החמישי, השמיני והאחד עשר. יש משהו מיוחד בחוט הזה שמחבר את התוך, את ההוה של החדשים. מה התכונות הפנימיות שלהם (לפי המגן דוד, שכל אחד צריך להכיר טוב)? שמחה, שפלות, אהבה, תענוג. ממש שני זוגות – שני ה'תוך' של הקיץ הם "מאמר השפלות והשמחה", השפלות והשמחה שהא בהא תליא, ושני ה'תוך' של החורף, חשון ושבט, הם "אהבה בתענוגים"^ק, אהבה ותענוג שהולכים יחד. **שמחה-שפלות-אהבה-תענוג** עולים 1711, משולש חן, מלה שאנחנו מאד אוהבים. זהו סימן ארבעת ה'תוך' של השנה.

מהם שבטי חדשים אלה לפי האריז"ל? יששכר, שמעון, מנשה, אשר^ק, ראשי תבות **שמאי** (משולש הוי'), ששייך לר"ח שבט. אלה שבטים מיוחדים: יששכר הוא החכם, "ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל"^ק, מחשב את הלוח העברי; אחריו שמעון, שעושה משפט באנשי שכם; מנשה, שנוחל בשתי גדות הירדן; ואשר, שנותן "מענדי מלך". חדש שבט הוא חדש כללי, קרוי על שם כל השבטים. מולו נמצא אב – מאה שמונים מעלות – יש אב אחד, ומולו שבט, אבל יש לו **יב** בנים, **יב** שבטים, כנגד כל החדשים.

קג שה"ש ז, ט.

קד **יששכר שמעון מנשה אשר** (יששכר שמעון בקיץ משלימים ל-1296, 36 ברבוע, 6 בחזקת 4; **מנשה אשר** בחרף משלימים ל-896, **תמימות**, 7 פעמים 128, 2 בחזקת 7) – שבטי ה'תוך' – עולים 2192, 2 פעמים 548, שעולה ד פעמים 137. כפולה של המספר הכי חשוב היום במדע. החלוקה לארבע היא סוד "**מחצית**" – מחצית השקל – שבעצמה עולה ד פעמים **קבלה**.

קה דהיא"א יב, לג.

אמתיים שה' יביא לנו מלך המשיח, יחד עם "אור החיים", התורה החדשה שלו. זה ה"**אמת** מארץ תצמח" – **אור החיים**, **מים חיים** ותענוג חיים. לחיים לחיים.

את הגימטריאות אשאיר לכם. אני רואה שאחד הנוכחים כבר חשב – **אור החיים**, **מים חיים**, **תענוג חיים** עולה **משה-משה-משה**, שעולה גם ה פעמים **אור** (הכל מתחיל אור), שכתובים ביום הראשון של מעשה בראשית, כנגד חמשה חומשי תורה אור, כמאמר חז"ל^ח. כמה עולה רק ג פעמים **חיים**? חזקה של חיים. קשור גם לחתן וכלה, עליהם כתוב "ראה חיים עם אשה אשר אהבת"^ט. "מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים"^ק. ג פעמים **חיים** עולה **צדיק**, "**צדיק** [שם האות **צ**, האות של חדש שבט] אכל לשבע נפשו". שנזכה היום להכל – הכל שייך עכשיו, הענין של ראש חדש שבט.

חדשי ה'תוך'

מה עוד מיוחד בחדש שבט? הוא החדש האמצעי בתקופת טבת. החדשים מתחלקים לשלישיות, כנגד דגלי המדבר. דברנו על כך לפני כמה חדשים כאן^ק. כל שלשה חדשים הם ראש-תוך-סוף של התקופה. ראש-תוך-סוף הם כמו עבר-הוה-עתיד. יש משהו מיוחד באמצע – עיקר עבודת הבינוני של התניא הוא לחיות עם התוך, עם ההוה. **תוך** בגימטריא **בית חב"ד**, **בית דוד**, כי דוד הוא התוך-ההוה של **אדם-דוד-משיח**^ק. גם בחדשים, החדש השני של כל תקופה הוא התוך שלו, ההוה שלו. אנחנו מאחלים לחתן וכלה שלנו שהבית

חצ בראשית רבה ג, ה.

צט קהלת ט, ט.

ק שה"ש ז, ט.

קא בסעודת ר"ח כסלו (ל' חשון) ע"ט – פורסם ב"ואביטה" ויגש.

קב ראה שיעור כ"ט טבת – פורסם ב"ואביטה" בשלח.

סימן ברכה במזל דלי

כבר הגענו לזמן "בעתה" ומעתה – "בעתה" אחישנה^{ק"ח} (כידוע).

ד. רבוי-צמצום-בחירה-שאיבה האבות – ראש-תוך-סוף

אתמול^{ק"ב} הסברנו שראש-תוך-סוף, עבר-הוה-עתיד (שנקראים גם עבר-בינוני-עתיד), הם גם כנגד האבות – "אין קורין אבות אלא לשלשה, אברהם יצחק ויעקב"^{ק"ט}. את ה'תוך' מקבלים מיצחק, סוד "פחד יצחק"^{ק"ו}. מצד אחד הוא ההוה, ה'תוך', ומצד שני לעתיד לבוא דווקא נקרא לו "כי אתה אבינו"^{ק"א} – זהו הוה שעצמתו תוכר בעתיד.

יש דרוש חשוב לגבי שלשת האבות שלא הספקנו להסביר אתמול – כל שלשה חדשים הם כנגד אברהם-יצחק-יעקב. בשלישיה הראשונה רואים בפשטות: ניסן הוא אברהם – אהבה, יציאת מצרים, חדש האביב; אייר הוא יצחק – תיקון המדות; סיון, מתן תורה, הוא יעקב. כך הלאה בכל החדשים. אם כן, שבט הוא בחינת יצחק.

כדי להבין את הענין, צריך להקדם עוד דרוש מאד חשוב לגבי האבות:

אברהם אבינו – כח הרבוי (מ"אחד" ל"המון")

כפי שדובר אתמול, אברהם נקרא גם "ראשון" – "אביך הראשון"^{ק"ב} – וגם "אחד", "אחד היה אברהם"^{ק"ו}, "כי אחד קראתי"^{ק"ד} (כמו במעשה בראשית, שלא כתוב "יום

קח ישעיה ס, כב. סנהדרין צח, א. ראה באריכות בספרנו בעתה אחישנה.

קט ברכות טז, ב.

קי בראשית לא, מב.

קיא ישעיה סג, טז. ראה שבת פט, ב.

קיב ישעיה מג, כז.

קיג יחזקאל לג, כד.

קיד ישעיה נא, ב.

מים, יותר מכל דבר אחר, מסמלים את זרימת הזמן – זרימת ההוה. הזמן זורם כמו מים. הרבי הקודם אומר^{ק"ז} שכאשר פוגשים מים – מזל דלי, נושא דליים (הוא נושא על כתפיו שני דליי מים, לשם שיווי המשקל), בחור"ל היה מצוי לפגוש ברחוב נושא מים, כי הביאו את המים למכירה – צריך לומר שהבעש"ט אומר שכאשר פוגשים מים זהו סימן ברכה.

בכלל, מתי פוגשים מים? בר"ח שבט, כי פוגשים את מזל דלי. כמו שנוהגים לומר **ששבט** ראשי תבות "שנשמע בשורות טובות", זהו בעצם חדש בו פוגשים את נושא הדליים. צריך לומר בפה מלא – נאמר יחד, אני מוציא אתכם – שהבעש"ט אומר שכאשר פוגשים מים זהו סימן ברכה. סימן ברכה בכל הענינים, בגשמיות וברוחניות, לחתן ולכלה ולבר מצוה ולכולנו.

כתוב^{ק"ח} שכל 72 שנה גלגל המזלות נע מעלה אחת בשמים, וברגע שמזל דלי יכנס למזל טלה יבוא משיח – 'עידן הדלי', גם הגוים יודעים זאת. למה? כי **דלי** שוה **טלה** (את זה מסתמא הגוים לא יודעים). כמה זמן לוקח מאז המבול עד שמזל דלי יגיע למזל טלה? כל 72 שנה הגלגל נע מעלה אחת. כדי שמזל דלי יגיע בשלמות למזל טלה צריך 60 מעלות (שני חדשים) – 4320 שנה. תוסיף זאת ל-1656, שנת המבול – מתי זה יקרה? בשנת 5976, עוד 197 שנה. עד שיגיע לגמרי יש עוד 197 שנים, אבל אין לנו סבלנות... כבר מספיק קרוב, שדלי נכנס לתוך טלה (בכלל, חישובים כאלה מתיחסים לגאולת "בעתה" אך אנו רוצים גאולת "אחישנה", ולמעשה

קו לוח ה'יום יום' כ"א טבת.

קז ראה עמודיה שבעה משפטים, נספח "לא תבשל גדי בחלב אמו" הערה נז; מבחר שיעורי התבוננות ח"כ עמ' 184-185.

עצמו "אחד" אך ה"אחד" הוא אב ל"המון". אחד הפרדוקסים, השאלות הפילוסופיות העמוקות ביותר במחשבת כל דורות עולם, הוא איך מאחד יוצא ריבוי? זהו סוד הבריאה. מיהו אברהם? "אלה תולדות השמים והארץ **בהבראם**"^{קכ}, **באברהם**^{קכא}. עיקר סוד בריאת העולם הוא יציאת הריבוי מאחד. זהו סוד נקודת העבר בזמן – הדבר הראשון שה' ברא הוא זמן. נקודת הזמן הראשונה היא בעצם הנקודה הראשונה של הבריאה – נקודת המעבר מאחד לריבוי. אם לא באנו לשמוע רק את הווארט הקטן הזה – היה כדאי. נקודת הזמן הראשונה, סוד נשמת אברהם אבינו, **בהבראם-באברהם**, היא ריבוי מאחדות.

יצחק אבינו – "שאמר לעולמו די"

לאור זאת, צריך לחשוב הלאה – מהם יצחק ויעקב? אין יותר משלשתם, הם עבר-הוה-עתיד, ראש-תוך-סוף. היה "אחד" וכעת יש הרבה – זה אברהם. מה יצחק יכול להוסיף? מה יעקב יכול להוסיף?

כתוב שיצחק הוא סוד שם ש-די, שייך לפרשת שבוע שעבר – "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי הוי' לא נודעתי להם"^{קכב}. כתובים שם כל האבות, אבל המלה הראשונה היא **וארא**, בגימטריא **יצחק** – כל השלשה כאן תחת הכותרת שלו. שם א-ל באמת שייך לאברהם, "ויקרא שם בשם הוי' אל עולם"^{קכג}, "אל אחד בראנו"^{קכד}. שם ש-די, "שאמר לעולמו די"^{קכה}, הוא סוד הצמצום – עד כאן ותו לא. זהו החידוש של יצחק.

ראשון' אלא "יום אחד"). אחד, כולו אומר "אחד". לפעמים^{קטו} אברהם-יצחק-יעקב הם אחד-יחיד-מיוחד – כי על יצחק כתוב "בן יחיד"^{קטז} ויעקב הוא ה"בחיר [המיוחד] שבאבות"^{קטז} – אך על פי פשט "אחד" הוא אברהם אבינו. מאידך, כשה' מוסיף לאברהם ה בשמו – בכריתת ברית המילה, ברית בשר, ברית שמבשרת את הגאולה העתידה על ידי משיח צדקנו – הוא אומר שהיא קיצור המלה "המון", "כי אב המון גוים נתתי"^{קטז} (קשור למהפכה הרביעית).

מה פירוש "המון"? הרבה. יש ספר מקצועי יפה^{קטז}, שאנחנו אוהבים לצטט, על מילים בלועזית שמקורן בעברית. היום השפה הכי מדוברת בעולם היא אנגלית, ולמרבית הפלא יש המון – אלפים ורבות – מלים באנגלית שאפשר למצוא את מקורן בלשה"ק. הבלשנים הרגילים לא מכירים בכך, אבל זהו משהו רציני ומובהק. דוגמה אחת בין אלפים היא many באנגלית, הרבה, שפשוט שבאה מהמלה 'המון' בלשה"ק. שוב, זהו לימוד מעמיק בלשון – דוגמה מובהקת למקור המלה.

למה אומרים זאת? כי קשור לאברהם בעצם. המלה המון היא האות ה של אברהם. האות ה היא ריבוי. עד להוספתה הוא גם לא יכול לקיים "פרו ורבו", לפרות ולרבות – ה-ה נוספת כדי שיוכל בקדושה, עם שרה אמנו, לקיים "פרו ורבו". אבל ה-many, ההמון, אינם רק בניו דרך שרה, דרך יצחק, אלא "המון גוים" – הוא נעשה אב לכל הגוים שבעולם. אם כן, מה הסוד של אברהם? הוא

קכ שם ב, ד.

קכא בראשית רבה יב, ט; פסיקתא דרב כהנא נספחים אות א.

קכב שמות ו, ג.

קכג בראשית כא, לג.

קכד מלאכי ב, י.

קכה חגיגה יב, א; זרזר ח"ג רנא, ב.

קטו ראה תקט"ו תפלות (לרמח"ל) קלט ו-תנז. הקדמת סוד ה' ליראיו הערה סט.

קטז נוסח התפלה.

קז ע"פ בראשית רבה עו, א.

קיח בראשית יז, ה.

קיט The Word מאת ד"ר יצחק מוזסון.

ו"רבה אהבת את יעקב", וצריך להכריע ביניהם, לבחור אחד.

כל התהליך הוא מאחד להרבה, והתכל'ס – כל חידוש מעשה בראשית – היא הבחירה. ה' בורא את העולם כדי שיהיה הרבה, ובסוף יוכל לומר – לצחוק – 'מכל אלה שבראתי אני בוחר רק אחד'. הבורא ברא את כולם שיוכל לומר 'אני בוחר באחד המסוים הזה'. כך ההרבה חוזר להיות אחד – ההרבה נשארים בשטח, אבל יש רק אחד שהבורא בוחר בו לעצמו. יעקב, "הבחיר שבאבות", הוא לא רק הנבחר באבות, אלא סוד הבחירה, "בני בכרי ישראל", ה' בוחר בו, "ואהב את יעקב ואת עשו שנאתי"^{קל}.

שוב, יש שלשה שלבים – להוציא הרבה מאחד, להגביל את הריבוי, ובסוף להצביע על אחד מתוך אותו ריבוי מוגבל (מספר מוגבל, לא מספר אין סופי). כנראה צריכים לבחור מתוך קבוצה מוגבלת, לא מתוך אין סוף (ההגבלה היא שלב לקראת הבחירה) – אני שם אצבע ואומר 'זה שלי'. למה? ככה. אין טעם, בלי טעם (כמו שלמדנו גם במאמר שובבי"ם^{סד}), זה כל הכיף, כל הצחוק. ההגבלה, שם ש-די, היא מעבר. כמו שהמגיד אומר^{קלא} שה' בורא את העולם יש מאין כדי שהצדיקים יחזירו את העולם לאין. החויה הפנימית של הנקודה האמצעית היא הבטול בנפש, והיא בעצם המגיד. הבעש"ט-המגיד-אדמו"ר הזקן הם אין-בטול-אמת – התגלות האין, חוית האין (בטול), חותם אמת נצחי (רושם האמת בנפש), כפי שהוסבר אתמול.

הרגל הרביעית – שאיבת הגוים

נחזור: שלשת השלבים הם הוצאת ריבוי

אברהם מתחיל תהליך שאם לא נגביל אותו ילך ויתפשט עד אין סוף. הריבוי שיוצא מתוך האחדות של אברהם הולך ומתפשט ללא מעצור, עד אין סוף. כתוב בחסידות שאברהם הוא בעצם התפשטות אור אין סוף, לפני הצמצום. מיהו יצחק? אחד שבא ואומר 'די'. הוא מעמיד גבולות, כמו "שלל רב" שאמרנו קודם, לגבי תיקון הברית. שם ש-די הוא סוד הברית, ספירת היסוד בקבלה, תיקון הברית – עד כאן, לא יותר.

אם כן, יוצא שאברהם הוא בעצם "אל אחד בראנו" (הרבה, לשון רבים)^{קכ} – שם א-ל גופא הוא מ-א, מאחד, להרבה, יש משמעות של ריבוי באות ל – אבל יצחק הוא "שאמר לעולמו די".

יעקב אבינו –

הבחירה ב"בני בכרי ישראל"

מיהו יעקב, ה"בחיר שבאבות"? מלת המפתח כאן היא "בחיר" – ה' ברא הרבה מאחד, משרש נשמת אברהם, ואחר כך הגביל זאת, צמצם בשם ש-די, ועכשיו צריך להיות שם הוי', "ושמי הוי' לא נודעתי להם". מהו שם הוי' האמתי, ששייך ליציאת מצרים? המשפט הראשון שמשה רבינו צריך לומר לפרעה, להוציא את בני ישראל מארץ מצרים – חידוש מופלא, שעליו כל הריב בעולם, "בני בכרי ישראל"^{קכ}, בחירת ה' בעם אחד ובארץ אחת, ארץ אחת המגיעה לעם האחד, לבן האחד. יש שני ילדים ליצחק, יעקב ועשו – "ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק"^{קכ} והם "יעקב ועשו האמורים בפרשה"^{קכט} – יצחק אוהב דווקא את עשו

קכו מלאכי ב, י.

קכז שמות ד, כב.

קכח בראשית כה, יט.

קכט רש"י שם.

קל מלאכי א, ב.

קלא אור תורה (אמור) אות קכ.

הריבוי, לבחירה ב'זה אני אוהב', 'זה אני בוחר', ואז נראה מי יישאב לתוכו. כמו שיש בטוי "לאשתאבא בגופא דמלכא"^{קלד}, שהנשמה רוצה להשאב לתוך ה', גם תפקיד עם ישראל הוא להיות משאבה שמי שיזכה יישאב לתוך ה"אחד" ויכלל בחיים. מי ישאר? מי שישאב. זו שמחת בית השואבה. אפשר לעשות גם עכשיו שמחת בית השואבה. [נגנו "ושאבתם מים בששון".] כל חכמת נושא-הדליים של שבט היא איך לדלות-לשאוב מים – חכמת השאיבה, זו החכמה היהודית האמתית. ולסיכום^{קלה}:

אברהם (א-ל) ריבוי (מ"אחד" ל"המון")
 יצחק (ש-די) הגבלה
 יעקב (הוי') בחירה
 דוד-משיח (א-דני) שאיבה

שמחת החשמל

לפני ברכת המזון בקשו – וצריך – לברך את הישיבה ברחלים, ישיבת "פרי הארץ", שכמה בחורים ממנה במיצר-מעצר, שיצאו לרווחה, שתהיינה בשורות טובות. כעת אנחנו קוראים על יציאת מצרים, שיצאו מהמצרים, שכולנו נצא מהמצרים. בקשו עצה פשוטה שתפעל לטובתם – צריך, כמובן, להרבות להתפלל וללמוד לזכותם, וגם הרבה לאכול ולשתות ולשמות, לעשות חיים. כך מה שיצא מהשיעור. מה פירוש לשמוח? כתוב בקהלת **"לשמוח"^{קלי}, אותיות חשמל – "עתיים חשות"**

קלד זחר ח"א ריז, ב.

קלה רבוי הגבלה בחירה שאיבה עולה "לעשות" (חותם-תכלית מעשה בראשית), העולה אל פעמים הוי' (סוד "אל הוי' ויאר לנו"), כנגד אברהם (רבוי) ויעקב (בחירה) בפרט, שני הזכרים בסוד הוי' כאן. ויחד עם אברהם יצחק יעקב דוד עולה הכל 1458, הרבוע הכפול של זך (הכנף בין שתי המערכות היא מזל – מזל מכאן ו-מזל מכאן, בסוד מזל עליון ומזל תחתון, "נצר חסד" ו"ונקה").

קלו בפסוקים נוספים עם אותו מסר (קהלת ה, יז-ט): "הנה אשר ראיתי אני טוב אשר יפה לאכול ולשתות ולראות טובה

מאחד, הגבלת הריבוי ובחירת אחד מתוכו. הבחירה באחד בעצם שוללת הכל – לא רק שהגבלתי את הריבוי, אלא שמבחינתי הרבים לא קיימים. בראתי הכל, אבל אני אוהב רק אותך – לא סופרים את כולם. [באמת לא סופרים אותם? מה עם המהפכה הרביעית?] שאנחנו כל כך אוהבים את כולם, גם את הגוים, עד שרוצים לגייר אותם – שכולם יוכלו ב"בני בכרי ישראל".

בעצם, מה ששאלת שייך לסוד הרגל הרביעית של המרכבה. אמנם, "אין קורין אבות אלא לשלשה, אברהם יצחק ויעקב", אבל למרכבה יש גם רגל רביעית, בחינת משיח (בנו-ממשיכו של דוד המלך – הרגל הרביעית – שאם נרצה לשייך גם לו שם קדוש, זהו שם א-דני, שם המלכות, כפשוט). מה תפקידו? כמו שהרמב"ם חותם, לקיים את יעוד "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם הוי' לעבדו שכם אחד"^{קלב}. אחרי שבחרים אחד מתוך הריבוי – כל השאר נבראו לשוא? עלי לומר להם שבחרתי אחד, כדי שתהיה עצה טובה ל"מי האיש החפץ חיים"^{קלג} מבין כל ה"המון גוים" – להדבק ולהכלל באחד, ואז הכל חוזר לאחד. יש תהליך – אחד, ריבוי, הגבלת הריבוי, בחירה באחד, ואמירה לכולם שמי שרוצה חיים ידבק באחד. ה"אחד" עכשיו הוא אחד שמושך, כמו מגנט, שתכליתו למשוך – על ידי שמאיר אור לכולם הוא בעצם מושך את כולם לתוך עצמו. אז כל הריבוי בעצמו יחזור להיות אחד. אחד הוא העם האחד, העם הנבחר, שיתחבר איתו לגמרי – מי שיזכה ידבק בחיים.

זהו הסוד, הכיף, המעגל של הקב"ה במעשה בראשית – מאחד לריבוי, להגבלת

קלג צפניה ג, ט.

קלג תהלים לד, יג.

החשמל, שיהיו שמחים – **"לשמח"** אותיות **חשמל** – ושכולנו נאכל ונשתה ונעשה לחיים כדבעי על פי תורה ("תורה חדשה מאתי תצא"), ונוזה לאגולה האמתית והשלמה תכף ומיד ממש, "מיד האלהים". שנוזה לאכול בחדש שבט, החדש של פרי הארץ, לאכול מפרי ארץ ישראל – גם הגשמיים וגם התורה והמעשים הטובים. שנוזה לאותו **מלך** – בגימטריא **מים**, בגימטריא **צ** – שאוכל ושותה ועושה משפט וצדקה, ואז טוב לו וטוב לכולם.

עתים ממללות ^{קלז} – שמעתי שהבחורים החליטו לשתוק בחקירה, "עת לחשות" ^{קלח}, אבל צריך גם להגיע גם ל"עת לדבר", לדעת מתי לדבר ומה לדבר, להפיץ תורה לכל עם ישראל. אנחנו מברכים את כולם שיזכו לסוד

בכל עמלו שיעמל תחת השמש מספר ימי חייו אשר נתן לו האלהים כי הוא חלקו. גם כל האדם אשר נתן לו האלהים עשר ונכסים והשליטו לאכל ממנו ולשאת את חלקו **ולשמח** בעמלו זה מתת אלהים היא. כי לא הרבה יזכר את ימי חייו כי האלהים מענה בשמחת לבו".

קלז חגיגה יג, ב.

קלח קהלת ג, יז.

ניגון 415 | י"ט טבת תשע"ט

לאט 56

5

9

13 *Fine*

17

22 *D.S. al Fine*

שליחות במודעות נכונה

מודעות לה' ולמשלח

[איך נצלים מאגו-טריפ כשזוכים לקרב יהודי בשליחות?] שליח צריך להרגיש במאה אחוז שהוא פועל בכח המשלח, בכח הרבי. [על דרך "וזכרת את הוי' אלהיך כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל"^א] צריך לזכור את ה', וגם לזכור את הרבי. ה' נותן את המקיף, את נסיבות השליחות – בשליחות צריך להקשיב לסבות, הגעת או אי-הגעת אנשים לבית חב"ד מכוונת מלמעלה, ובשביל השליחות צריך להקשיב ולהבין מה קורה – והרבי נותן את הפנימי, את האור שצריך להכניס לכלי.

על שתי הבחינות האלה כתוב "וצדיק באמונתו יחיה"^ב – הצדיק חי עם **ב אמונות**, אמונה בה' ואמונה ברבי, "ויאמינו בה' ובמשה עבדו"^ג. על ידי האמונה שמשה הוא עבד נאמן להשי"ת, "משה אמת ותורתו אמת"^ד, מגיעים לאמונה יותר עמוקה בה', בעצמותו יתברך (וכידוע, משה הוא "רעיא מהימנא" – רועה האמונה – תפקידו לרעות-לפרנס את אמונתנו בה', באמצעות דברי תורתו, וכך להפוך את האמונה לדעת, את האור המקיף לאור פנימי).

נרשם (מהזכרון) על ידי אליעזר שלמה מזרחי. לא מוגה. שלום זכר משפחת פרידמן, ליל שבת פרשת וישב, כ"ג כסלו ע"ט – כפר חב"ד.

א דברים ח, יח.

ב חבקוק ב, ד.

ג ראה סוד ה' ליראיו כללי השערים פרק ח.

ד שמות יד, לא. וראה במכילתא עה"פ ובאריכות במעין גנים ח"ב פרשת בשלח.

ה תנחומא קרח יא.

ו ראה פלה"ר שמות ד"ה "וירא ישראל" (צוטט בקיצור במעין גנים בשלח).

ארבעה עולמות בשליחות

אפשר לזהות ארבע רמות של מודעות וזכרון נכונים:

יש אנשים שפועלים במציאות אך לא זוכרים את ה' ("הנתן לך כח לעשות חיל") ולא את כח המשלח (הרבי) המתלבש בפנימיותם. הם באמת נמצאים ב'אגו טריפ' (אפילו כשאנים מתגאים בבוטות, אפשר להיות ב'אגו טריפ' צנוע...), בעולם של "אף [אף אחד אחר לא מסייע ביד, איני זקוק לאף אחד אחר] עשיתי [אני עשיתי את הכל]".

יש הפועלים מתוך הרגשת האור הפנימי המאיר בהם, מחיה אותם ונותן להם כח "לעשות חיל" (לא מכח עצמם), אך ללא מודעות לאור המקיף המכוון את כל צעדיהם ("מהו" מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ"^א). הם נמצאים בעולם של "יוצר אור [פנימי]"^ב (עולם היצירה) – כשלוחי הרבי, הם מרגישים היטב את כח המשלח שבהם. אמנם, ללא הרגשת נוכחות האור המקיף של ה', הם עלולים לדחות את המקורב-הפוטנציאלי על ידי שידור שייכותם לרבי בצורה חיצונית, המפגינה את היותם שלוחי הרבי ו'משוויצה' בכך, מבלי לשים לב באמת לניצוץ האלוקי שבזולת, שהוא "חלק אלוה ממעל"^ג, מהאור המקיף של ה'.

יש המרגישים את יד ה' המכוונת את כל

ז ישעיה מג, ז.

ח תהלים לז, כג.

ט ישעיה מה, ז.

י תניא פ"ב (עפ"י איוב לא, ב).

המדור מוקדש לזכות:

הרכה הנולדת איילת השחר תחי' מנצ'ובסקי - כ"ו טבת. שתגדל להיות חסידה יר"ש ולמדנית

חסר-שלם-מלא

יש סוד של חסר-שלם-מלא, נוטריקון חשמלי^ט – קודם צריך לדאוג שהכלי לא יהיה חסר, שלא יהיה חור שמונע להכניס לתוכו אור, ואחרי שהכלי שלם צריך למלא אותו באור. זהו גם הסדר בשליחות: חוסר בכלי היינו פגם באהבת ישראל (כמבואר בדא"ח^ט בסוד "תמים יהיה לרצון"^י, "ומום אין בך"^י – מום היינו 'חור' שנוצר בנפש על ידי אי-אהבה לאחד מישראל, ניתוק מיהודי במקום חיבור אליו). צריך כלי שלם (לשון שלום, "כלי [שלם] מחזיק ברכה"^י) ואח"כ למלא אותו באור (ברכת כל טוב סלה בגו"ר, ה' יברך את עמו בשלום [בתוך כלי שלם]^י).

להתחיל מה"חסר"

ה"חסר" הוא רש, עליו נאמר "ולרש אין כל"^{כא} – הוא חסר "כל", שלמות (החל מתודעת "כי ממך הכל ומידך נתנו לך" הנ"ל). חסרה לו ה-א של ראש – התודעה בראש ל"אלופו של עולם", שהוא הכל והכל הוא (דבר הרמוז בפסוק "ראש [עם א, לרמוז מה באמת חסר לרש] ועשר אל תתן ליי"^{כב}). אכן, רש הוא גם מלשון ראשית, כבפסוק "מרשית השנה עד אחרית שנה"^{כג}, עליו דרשו חז"ל "כל שנה שרשה בתחלתה מתעשרת בסופה"^{כד}

טו ראה שיעור כ"ג טבת ע"א פ"ג.

טז ראה דרך מצותין איסור שנאת ישראל ומצות אהבת ישראל.

יז ויקרא כב, כא.

יח שה"ש ד, יז.

יט עוקצין פ"ג מ"ב (סיום הש"ס).

כ תהלים כט, יא.

כא שמואל ב' יב, ג.

כב משלי ל, ח. הפסוק מדבר בנסיין העוני ונסיין העושר (ויקרא רבה כב, יז). כפי שדובר בשיעור כ"א כסלו (והנקודה המעובדת ממנו) – פורסם ב"ואביטה" בא.

כג דברים יא, יב.

כד ר"ה טז, ב.

מעשיהם, ו"כי ממך הכל ומידך נתנו לך"^י, אך ללא זיקה לרבי-משלח. הם נמצאים בעולם של "ובורא חשך"^י (בריאה), ללא מקור גלוי של אור פנימי.

אך "אצילי בני ישראל"^{יב} (שבועולם האצילות) – הלואי שנהיה מהם – מודעים היטב גם לה' וגם לרבי ובטלים באמת לעצמותו יתברך שאין לו שום ציור כלל ("לית מחשבה תפיסא ביה כלל"^{יג}), המייחדת ביחוד אמיתי את קודשא בריך הוא (אור אין סוף הסובב כל עלמין) ושכינתה (אור אין סוף הממלא כל עלמין)^{יד}.

ולסיכום:

אצילות מודעות לה' ולמשלח

בריאה מודעות לה' ולא למשלח

יצירה מודעות למשלח ולא לה'

עשיה חוסר מודעות לה' ולמשלח

[אם כך מה השליח נותן? הוא רק צריך להראות לאנשים את בטולו לרבי?] אמרנו לעיל שלא, ושבועם הפגנת בטול לרבי היינו קליפת ראומה – 'ראו' את ה'מה', הבטול, שלי. קודם כל, על השליח להקרין אהבת ישראל. ידוע הווארט החסידי שאם 'סוחטים' יהודי יוצאת ממנו טפת אהבת ישראל. אהבת ישראל כוללת גם את הידיעה שיש בך משהו יותר ממני, אותו אני צריך לקבל ממך. [בדרך כלל כשמישהו יודע שהשני יותר ממנו הוא לא אוהב אותו...] כך כשנדמה לי, מתוך ישות וגאווה, שסך הכל אני יותר ממנו. אבל אם אני יודע היטב, מתוך בטול וענוה (תכונות נפש שהחסידות באה להחדיר בנו, ולשם כך צריכים רבי אמתי) שהוא יותר ממני – הידיעה גורמת לי לאהוב אותו.

יא דה"א כט, יד.

יב שמות כד, יא.

יג הקדמת תקו"ז ("פתח אליהו").

יד ראה תניא פמ"א.

גם בזולת נקודת חוסר, מתוך רצון כן למלא אותו. לגבי עצמו עיקר העבודה הוא השלמת ה"חסר", תיקון הכלי, ולגבי הזולת עיקר העבודה הוא למלא את החוסר, ב"טוב עין הוא יִבְרָךְ".^כ

[כמו בתורה רפ"ב בלקוטי מוהר"ן?] הכיוון כאן הפוך – רבי נחמן מדבר על מציאת נקודה טובה והדגשתה, עד שמעט אור דוחה הרבה מן החשך. כאן מדברים על מציאת נקודת חוסר (בעצמי ובזולת). צריך גם לשים לב שלא מדובר במציאות כתם-לכלוך, המעיד על פגם הברית (בסוד "נכתם עונך לפני"י"^{כז}) – במי שמוכתם יש לחפש נקודה טובה. כאן מדובר במציאת נקודת חוסר – לדוגמה, מי שאין לו רבי הוא חסר. כמו במשל הכלי, לא מדובר בכתם בכלי, אלא בחור הגורם שהשפע ישפך ממנו החוצה.

(אחרית היא עושר וריבוי, כבפסוק "והיה ראשיתך מצער ואחריתך ישגה מאד"^{כח}). ההתחלה היא ברשות, בהרגשת החוסר, אותו יש להשלים ולמלא.

אפילו אצל הקב"ה: ידועה השאלה – מדוע ברא הקב"ה את העולם, האם משהו היה חסר לו?! הרי אצלו לא שייך חסרון! הוא יצר בעצמו (לפני הצמצום הראשון) תחושת חוסר, כביכול (שהיא התכללות כח הגבול בכח הבלי-גבול, שהרי השי"ת הוא "שלמותא דכולא", ולא חסרה לו גם היכולת להרגיש חסר!), אותה יש למלא – זו עלית הרצון לברוא את העולם, כדי להיטיב לברואיו.

כך, ראשית עבודת כל אחד היא ה"חסר" – למצוא בעצמו נקודת חוסר שעליו לתקן-להשלים. מי שמוצא בעצמו חוסר יכול לזהות

כו סוטה לח, ב (עפ"י משלי כב, ט).
כז ירמיה ב, כב. ראה זהר ח"א סב, א.

כח איוב ח, ז.

לקוטי לוי-יצחק לאגה"ק יד

ארץ ישראל במשנת אבות החסידות (5)

קיצור מהלך השיעור

בשיעור חמישי בסדרת השיעורים על "ארץ ישראל במשנת החסידות" מוסיף הרב רמזים בפסוק דרישת הארץ העיקרי – "ארץ אשר הוי' אלהיך דרש אותה" – מסביר את סוד חקירה-בדיקה-דרישה שבו, ובעיקר ומאריך בביאור אגה"ק יד (הדורשת את הפסוק) לפי דברי רבי לוי"צ שניאורסון.

א. "ארץ אשר הוי' אלהיך דרש אותה"

דברנו השבוע, סביב י"ט כסלו, על "ארץ ישראל במשנת אבות החסידות". כל אגרת הקדש בתניא עוסקת בצדקה לארץ ישראל, אבל סימן יד הוא העיקרי שמדבר על ארץ ישראל עצמה. כחלק מההחלטה הטובה שלנו ללמוד את כל התניא עם ביאורי רבי לוי"ק, אבא של הרבי, נלמד את ביאורו על אגרת זו.

רמזי מקיף ופנימי בפסוקי ארץ ישראל

נקדים רמז בפסוק הנדרש באגרת הקדש: במדור "ברכות בחשבון" ב"ואביטה" השבוע כתוב רמז בפסוק **"וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען"** – כל שבע המלים בפסוק עולות ו"פ **מגורי**, המלה האמצעית (עיי"ש בהרחבה). זאת תופעה יפיה שהמלים המקיפות הן כפולת המלה האמצעית.

נראה תופעה דומה בפסוק המבטא את מעלת ארץ ישראל – **"ארץ אשר הוי' אלהיך דרש אותה, תמיד עיני הוי' אלהיך בה, מרשית השנה ועד אחרית שנה"**: פיסקנו על פי טעמי

נרשם (מהזכרון) על ידי אליעזר שלמה מזרחי. לא מוגה. שבת פרשת וישב, כ"ג כסלו ע"ט – כפר חב"ד.

המקרא, לפיהם הפסוק מתחלק לשלשה חלקים. והנה, שני חלקי ה'מקיף' (**"ארץ אשר הוי' אלהיך דרש אותה... מרשית השנה ועד אחרית שנה"**) עולים ו"פ החלק האמצעי – **"תמיד עיני הוי' אלהיך בה"**.

חקירה-בדיקה-דרישה

עיקר הפסוק הוא דרישת הארץ. מהי דרישה? בבדיקת עדים יש שלשה שלבים – דרישה-חקירה-בדיקה, ראשי תבות **חב"ד**:

חקירת העדים היא במקיף המעשה – הזמן (היום והשעה) והמקום. החקירה – מתאימה לחכמה: כתוב **"[כבד אלהים הסתר דבר]** וכבד מלכים חקר דבר" ובפסוק הבא **"ולב מלכים אין חקר"** – לבם של חכמים **"(מאן מלכי – רבנן¹)"** **"אין חקר"** ל"חקר דבר" (עדות), בסוד **"והחכמה [לחקור] מאין**

א דברים יא, יב.

ב ראה התוועדות כ' כסלו פ"ד (והנסמן שם) – פורסמה ב"ואביטה" וארא. סדר הפסוק "ודרשת וחקרת ושאלת היטב" – דרישה-חקירה-בדיקה – הוא **ויה**, צירוף התפארת, בסוד "משפט רחמי".

ג משלי כה, ב.

ד גיטין סב, א.

אתר פנוי מיניה", כמבואר היטב בספר סוד הוי' (ליראיו). בעדות, חוסר ידיעה ודאית לגבי הזמן והמקום פוסל אותה מיד. הבדיקה היא שלא יהיה כתם (המטמא את האשה לבעלה, וכן בנפש, על ידי עבירות האדם מכתים את נפשו שלא תהיה ראויה ח"ו להתיחד עם ה'), ותכליתה לנקות את הכלי לגמרי מכל כתם ולכלוך (בסוד אור אמא יונק מתיקון "ונקה", כל טהרה באמא כנודע), כך שיהיה שלם בתכלית (סוד "אמא שלום", אשת רבי אליעזר הגדול שמצד הגבורות עליונות דבינה עילאה"). אזי, על ידי הדרישה אפשר למלא את הכלי (בגילוי המעשה שהעדות באה לתאר בעליל), ובעבודה היינו שכל מציאות היהודי תעיד על יחוד ה'.

סדר פסוק דרישת הארץ הוא דרישה-חקירה-בדיקה (כבפסוק דרישת העדים³): מתחיל ב"ארץ אשר הוי' אלהיך דרש אתה" – דרישה היא התענינות והתקשרות במישהו, אני רוצה לדעת אותו, לדעת איך אני יכול לעזור לו. חתן קונה בחתונה דעת – לפני כן היו לו חכמה ובינה, אבל מהחתונה הוא דורש את הכלה (גם בר מצוה קונה דעת, אבל תכלית הדעת היא בחתונה – "והאדם ידע את חוה אשתו"⁴). "תמיד עיני הוי' אלהיך בה" זו החקירה – הקב"ה חוקר את ארץ ישראל, תמיד עיניו בארץ, לחקור מה קורה כאן. "מרשית השנה עד אחרית שנה" היינו הבדיקה, במחזור השנה, מראשיתה עד אחריתה – הקב"ה בודק את הארץ כאשר "כל יומא ויומא עביד עבידתיה" וכל פרט קטן חשוב (ונוגע לכוונה הכללית של בריאת העולם, כמבואר בדא"ח), הכל בהשגחה פרטית מאת הבורא ב"ה.

[ממי שבבחינת 'אין חקר'] תמצא".⁵
בדיקה עוסקת בשאלות צדדיות, דוגמת צבע בגדי האדם (ובה רק סתירה בדברי העדים 'מפילה' את העדות, ולא אי-ידיעה). בדיקה – השייכת לבינה (סוד הטהרה) – מוזכרת בהלכה לגבי עדים ולגבי טהרת אשה לבעלה. אנחנו עדים לקדוש ברוך הוא, "אתם עדי נאם הוי'" – כפי שכתוב בזהר' ובחסידות⁶ על "שמע ישראל [הבן את מהות ישראל, המעידים:] הוי' אלהינו הוי' אחד"⁷ (אותיות עד רבתי), העדות על מציאות ואחדות ה' – ועלינו לבדוק עצמנו כדי להטהר לבעלנו, הקדוש ברוך הוא.
הדרישה, השייכת לדעת, היא על עצם המעשה, מה בדיוק קרה. כתוב "דור דור ודורשיו", לכל דור יש את הרבי שלו, הדורש את הדור ודואג לו. הרבי מקבל מקבל מהרבי שלפניו **סמיכה** (בגימטריא **יט כסלו**, יום מסוגל לקבל סמיכה לרבנות...).

דרישה-חקירה-בדיקה בעבודה

אפשר להסביר את השלבים בעבודת האדם, לפי מה שנתבאר אמש אודות חסר-שלם-מלא (סוד חש-מל-מל, הכנעה-הבדלה-המתקה):

החקירה היא שלא יהיה "חסר" – חור בתודעת אחדות הוי' (דהיינו נקודת 'צמצום כפשוטו', וכמו רחב הזונה לפני הגיור שלה ש"שיירה בחללו של עולם", וכידוע שהחכמה-חקירה הוא הכח בנפש לעמוד על סוד הצמצום, כאשר החכמה דקדושה היא התודעה שהצמצום אינו כפשוטו וש"לית

ה איוב כח, יב.

ו ישעיה מג, י.

ז ח"ג רלו, ב.

ח סידור עם דא"ח שער הק"ש עז, ג ובכ"ד.

ט דברים ו, ד.

י סנהדרין לח, ב; בראשית רבה כד, ב ובמדרשים רבים.

יא ראה תניא פ"ג.

יב כנ"ל הערה ג.

יג בראשית ד, א.

בארץ החיים שלמעלה ושלמטה
[הארץ העליונה והתחתונה]. להחיות
את כל העולמות כל משך שנה זו
אך גילוי מההסתר הזה [מצדו הגלוי
מתחיל בתקיעת שופר, אך מצדו-אנו הגלוי]
תלוי במעשה התחתונים וזכותם
ותשובתם בעשיית וד"ל.

מעשים, זכות ותשובה

מי שמכיר קצת את סגנון ר' לוי'ק, מבין
שביאורו יעסוק בסיום האגרת, כי הוא אוהב
להסביר שלישיית מושגים, דוגמת הסיום כאן
– "מעשה התחתונים, וזכותם, ותשובתם".
הוא מקדים פשוט, שיש כאן תהליך – אם
אין מעשה תולים בזכות ואם אין זכות תולים
בתשובה:

**תלוי במעשה, ואם אין בהם, תלוי
בזכותם** [מהי זכות? יתכן שזכות אבות,
אך כאן עיקר הכוונה לזכות עצמם – מעשה
טוב מהעבר, שמגן על האדם גם כשבהוה אין
לו מעשים]. **עכ"פ אם יש להם איזה
זכות, ואם אין להם גם זכות תלוי
בתשובתם שיחזרו בתשובה** [על דרך
"תשובה ומעשים טובים"^{טו} – שיעשו תשובה
ואז יהיו להם מעשים טובים. כנראה לכתחילה
יודעים שיהיו זקוקים לתשובה, וקוראים
לימי תחלת השנה "עשרת ימי תשובה".
"ותשובתם" הוא השלב הכי חשוב כאן, כי
מדובר בפירוש על עשרת ימי תשובה. בשביל
חסידים יש גם עשיית בין י' ל"ט כסלו...].

מלכות, בינה, גבורה

קעת הוא יקביל את שלשת הדברים
לספירות העליונות. בלי להסתכל, איך מתבקש
להקביל? מאד פשוט: תשובה היא בבינה בכל

ב. לקוטי לוי יצחק לאגה"ק יד גילוי אור חדש בכל שנה

נתחיל לקרוא בתניא:

לעורר את האהבה הישנה וחבת
ארץ הקודש להיות בוערת כרשפי
אש מקרב איש ולב עמוק כאלו היום
ממש נתן ה' רוחו עלינו רוח נדיבה
בהתנדב עם למלאות ידם לה' ביד
מלאה ורחבה בריבוי אחר ריבוי מדי
שנה בשנה הולך ועולה למעלה ראש
כמדת קדש העליון המאיר לאה"ק
המתחדש ומתרבה תמיד כדכתיב
תמיד עיני ה' אלהיך בה מרשית
השנה ועד אחרית שנה דהאי ועד
אחרית כו' אינו מובן לכאורה שהרי
באחרית שנה זו מתחלת שנה שניה
וא"כ ה"ל לעולם ועד.

השאלה היא למה נאמר "מרשית השנה
ועד אחרית שנה"? הרי בסיום השנה מתחילה
שנה חדשה, ואם כן מתאים לומר "לעולם
ועד". הדבר קשור גם ל"ט כסלו, בהיותו ר"ה
לחסידות. אדמו"ר הזקן מסביר שבכל ראש
השנה יורד אור חדש שלא היה מעולם, ומסיים:
**וז"ש מרשית השנה ועד אחרית
שנה לבדה** [ולא "לעולם ועד", כיון שבכל שנה
נמשך אור חדש, שונה למעליותא מאור השנה
הקודמת]. ולכן כתיב **מרשית חסר א'
רומז על הסתלקות האור שמסתלק
בליל ר"ה עד אחר התקיעות** [רש
מלשון רשות-עניות – ב"רשית" חסר גילוי
אור ה-א^ט], אך מתבקש שהוא יתגלה, ובתחלת
כל שנה הוא אכן מתחיל להתגלות בתקיעת
השופר]. **שיורד אור חדש עליון יותר
שלא היה מאיר עדיין מימי עולם אור
עליון כזה והוא מתלבש ומסתתר**

טו שבת לב, א (ובכ"ד).

יד ראה גם בשיעור ליל שבת זו.

ולגבה נאמר^כ **שאלהים** בגימטריא **הטבע**.
ועיין ג"כ בפ' אחרי דס"ה ע"א ע"ש.

מרכיבי השופר:

ש (בינה) פו (מלכות) ר (גבורה)

והנה ההמשכה שנמשך בר"ה ע"י
השופר הוא מבחי' גבורות בכלל כי
בר"ה הוא חשף ה' את זרוע קדשו
ועיין בזח"ג דרי"ד ע"ב ומה שנרשם
בגליון הזהר שם [ברשימותיו על הזהר].
ושופר שתוקעין בו בגרון כמ"ש קרא
בגרון [כתוב באריז"ל^{כא} שגרון עולה חרון, ג"פ
אלהים, שלשה מוחין דקטנות, ע"ה (בגימטריא
מגורי, כנ"ל)]. כו' כשופר הרם קולך, הוא
ג"כ שמות אלקים במלוי יודיין וברבוע
ופשוט מספר שופ"ר [בדרך בכתבי
האריז"ל^{כב} המלה שופר מחלקת שו-פר: שו
(שעולה דבש-אשה), שעם יד התוקע עולה שך
דינים, ו-פר דינים. אבל יש שם חלוקה נוספת,
לשלשה חלקים - ש, ופ, ר - שכולם רומזים
לשמות אלקים: ש הוא שם אלקים במילוי יודין
(אלף למד הי יוד מס), ופ בגימטריא אלהים ו-ר
אחורי שם אלקים (א אל אלה אלהים,
פעולה שבספרי הקבלה נקראת רבוע - אנו
קוראים לה 'אחוריים', כדי להבדיל בינה למה
שנקרא היום (רבוע). אחורי עוד איזה מלה
הקשורה עולים ר? מלך (מ מל מלך)^{כג}. רק חלק
האחור, מ מל, עולה עם (מהסוף להתחלה),
"אין מלך בלא עם"^{כד}].

כעת הוא יכוון את שלשת רמזי שם אלקים
בשופר בפרטות לשלשת שמות אלקים

ספר הזהר (כשמחלקים את התשובה לתשובה
עילאה ותשובה תתאה הן בינה ומלכות, אבל
סתם תשובה - ובפרט תשובה עילאה, תכלית
עבודת התשובה - בבינה). מעשים טובים הם
כנגד המלכות, עולם המעשה ("מלכות מקננא
בעשיה"), כפשוט. בשביל הזכות, שכתובה כאן
ביניהם, צריך להכיר את ההקבלות בקבלה -
בשבטת ההיכלות יש "היכל הזכות" (בו דן בית
דין של מעלה את ישראל) בגבורה, בין הבינה
למלכות. כך הוא אכן מקביל:

וי"ל עוד שאלו ג' דברים הם לנגד
מל' וגבורה דז"א ובינה, כי מעשה הוא
במל', וזכות הוא היכל דמדת הגבורה,
ותשובה מגעת בבינה כידוע [כנראה
הוא רומז כאן לווארט שמובא^{כה} בשם אדמו"ר
הזקן על המלים האחרונות בפרשת וירא, "ואת
מענה", שהן ראשי תבות וידוי אחרי תשובה
מגעת עד כסא הכבוד (אחרי התשובה בלב יש
להתוודות בפה - מצות עשה מן התורה"^{כו} -
התשובה מוציאה את 'נשמת' העבירה והיודי
ממית ה'גוף' שלה^{כז}). כסא הכבוד הוא בבינה,
לכן הוא כותב "מגעת בבינה" - כמו "מגעת עד
כסא הכבוד" - ולא סתם "תשובה בבינה"].

[המכנה המשותף לספירות בינה-גבורה-
מלכות הוא שם א-להים]: והוא כי שם
אלקים שהוא שם דגבורות ישנו בג'
מקומות בבינה בגבורה דז"א במל'
כמ"ש בזוה"ק פ' בראשית דל"א ע"ב
אלקים עלאה [בבינה] דפחד יצחק
[בגבורה, יצחק] אלקים בתראה [במלכות,
שהיא הספירה האחרונה, "סיפא דכל דרגין".

כ פרדס שי"ב פ"ב. תניא שעהיחזה"א רפ"ו.

כא שער הפסוקים ויצא ובכ"ד.

כב שער הכוונות דרושי ר"ה דרוש ז.

כג אותיות לשון הקדש סוף אות ר; מלכות ישראל ח"א עמ'
לז, ובכ"ד.

כד רבינו בחיי לבראשית לח, ל בכ"ד.

טז לקט שכחה ופאה (ברדיטשוב, תרס"ב) מאמר מב.
נתבאר (בשם רבי לוי'ק) גם בשיעור כ"ב אב ס"ז.

יז בראשית כב, כד.

יח ככותרת הרמב"ם להלכות תשובה.

יט דרך מצותיך מצות וידוי ותשובה.

בעשי' זז"א [בו הגבורה] **ביצירה ובינה**
בבריאה, וכמובן.

ולסיכום:

תשובה בינה בריאה ש
זכות גבורה יצירה ר
מעשים מלכות עשיה פו

חידוש הישנות

[מהו האור החדש שיורד בר"ה?] הרבי כותב⁵² שבפשט מדובר באור שענינו ענין חידוש הישנות, חידוש העולם שכבר קיים. נשמע קצת כמו "עולמות בפשיטות ואלקות בהתחדשות", אך עבודתנו בימי ראש השנה (עד יום כיפור, שגם נקרא ר"ה⁵³) הוא להמליך את ה' עלינו לגמרי, עד שבכל מעשינו יוכר ש"אלקות בפשיטות ועולמות בהתחדשות", וד"ל (וגם בהרגשתנו שאלקות בפשיטות כו' צריך להיות אור חדש מדי שנה בשנה, שהרי יש פשיטא ופשיטא דפשיטא כו' עד א"ס, יותר פשוט ועוד יותר פשוט, עד שזוכים להיות היהודי הפשוט של הבעל שם טוב⁵⁴, שקשור בעצם לפשיטות העצמות, ודוק).

ארץ ישראל, ירושלים והמקדש

אדמו"ר הזקן הסביר שהאור נמשך על ידי השופר. שופר רומז ל-**ירושלם**, "קרתא דשופרא"⁵⁵. בפרטות יש עשר קדושות⁵⁶, אבל בכללות בארץ ישראל יש את קדושת הארץ, קדושת ירושלים וקדושת בית המקדש. כשחז"ל⁵⁷ דורשים את הפסוק "לך הוי

בבינה-גבורה-מלכות הנ"ל:

וי"ל במלוי יודיין [ש] **שמספרו ברחמיים** [המלה החותמת את ברכת "שופרות" בראש השנה – "שומע קול תרועת עמו ישראל **ברחמים**" (**ברחמים** עולה **רוח אלהים**, נמצא ש-**רוח** הוא חלק המילוי דיודין דשם **אלהים**, רמז ל"ורוח אלהים מרחפת על פני המים"⁵⁸, "זה רוחו של מלך המשיח"⁵⁹, **רוח-מים** נוטריקון **רחמים**). איך רחמים, ההפוכים מהדין, קשורים לגבורה ולשם אלקים?] **הוא בבינה** [בה המתקת הדינים בשרשם. מכח הרחמים דבינה, סוד רחם האם, שפופרת השופר, הקב"ה (ז"א) עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים⁶⁰, בסוד "עלה אלהים בתרועה הוי' בקול שופר"⁶¹, כנודע]. **וברבוע** [ר] **שהוא דין הוא במדת הגבורה דז"א פחד יצחק** [ר ועוד **גבורה** עולה **יצחק יצחק**].

ופשוט [פו] **במל'** [פו ועוד **מלכות** עולה **ארץ ארץ**, בחינת מלכות (**ארץ** עולה מילוי אלהים דאלפין, **אלף למד הא יוד מס**). ממוצע שלש האותיות **ארץ** הוא **מהיטבאל**, אשת המלך הדר, סוד תיקון המלכות].

וכן גרו"ן מספר ג"פ **אלקים ע"ה**. **לכן גילוי מההסתר** [של האור החדש הנמשך בר"ה על ידי התקיעות]. **תלוי ג"כ בהג' דברים הללו במעשה המגיע במל', ובזכות המגיע בגבורה דז"א ותשובתם המגיע בבינה**.

גם **י"ל הג' דברים הללו הוא לנגד ביי"ע, במעשה בעשיה, וזכותם ביצירה, ותשובתם בבריאה. והכל א' [זהו בעצם אותו ביאור:] כי מל' מתלבשת**

כט לקו"ש ח"ב עמ' 592.

ל יחזקאל מ, א.

לא **יהודי פשוט של הבעל שם טוב** = ו פעמים **צדיק**, הערך הממוצע של כל תבה. וידוע **שיהודי פשוט** = **צדיק יסוד עולם**.

לב פיוט "יה רבון" מרבי ישראל נג' ארה.

לג משנה כלים פ"א משניות ו-ט.

לד ברכות נח, א.

כה בראשית א, ב.

כו בראשית רבה ב, ד.

כז פסיקתא דרב כהנא כג, ג. יל"ש ויקרא רמז תרמה.

כח תהלים מז, ו.

סוד "ארץ חפץ" שמזכיר כאן אדמו"ר הזקן ביחס לארץ ישראל.

מבנה ברכת המזון לפי הספירות

בברכת המזון יש שלש ברכות מדאורייתא^{מב}. את הראשונה, ברכת "הזן", תיקן משה רבינו. את השנייה, "ברכת הארץ", תיקן יהושע. את השלישית, "בונה ירושלים", תקנו דוד ושלמה. כל אחד תיקן ברכה שקשורה אליו, אבל שלשתן מדאורייתא. אם ברכת הארץ, "נודה לך", היא כנגד הוד, וברכת ירושלים כנגד הנצח, מהי ברכת "הזן"? [יסוד. היא מסתיימת "הזן את הכל", בסוד "כי כל בשמים ובארץ" האמור ביסוד]. נכון. מדת היסוד קשורה ליוסף הצדיק, מה הקשר למשה שתקן ברכה זו? ["ויקח משה את עצמות יוסף"^{מג}]. כן, הוא עושה זאת בברכת הזן (על יוסף נאמר "משם רעה אבן ישראל"^{מד}, ומשה הנו "רעיא מהימנא" שבזכותו ירד המן-המזון לעם ישראל^{מה}).

זו כוונה שכדאי שכולם יזכרו בברכת המזון, ששלש הברכות הראשונות הן כנגד יסוד-הוד-נצח (מלמטה למעלה, צירוף והי, צירוף ספירת היסוד, הכל נכלל בברכת "הזן" – ברכת המזון – שתקן משה רבינו). אם כן, מהי ברכת "הטוב והמטיב", שחז"ל תקנו? מלכות, ברכה דרבנן. זהו סדר ברכת המזון:

הוד

נצח

"ובנה ירושלים" "נודה לך" (ברכת הארץ)

יסוד

"הזן את הכל"

מלכות

הטוב והמטיב

הגדלה והגבורה ותפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ"^{לה} הם מפרשים "והנצח" זו ירושלים ו"וההוד" זה בית המקדש – ירושלים ובית המקדש הם נצח והוד (ומעלת קדושת בית המקדש על לקדושת ירושלים היא משום שנצח, קו ימין, יורד, ואילו הוד, קו שמאל, עולה^{לו}).

לפי זה, מהי ארץ ישראל? "ברכת הארץ" בברכת המזון פותחת "נודה לך" – גם היא קשורה להודיה, להוד, כפשט ברכת המזון, לברך את ה' ולהודות לו על הארץ הטובה שנתן לנו ("ואכלת ושבעת וברכת את הו' אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך"^{לז}). ההוד של ארץ ישראל הוא במדרגה נמוכה מההוד של בית המקדש. יש כמה סוגי הוד – על ההוד של חו"ל נאמר "**הודי** נהפך עלי למשחית"^{לח} (ואזי "כל היום **דוה**"^{לט}), ובקדושה יש הוד שמתחת לנצח (ארץ ישראל מתחת ירושלים), ויש הוד שמעל לנצח (המקדש שמעל לירושלים, כנ"ל). כתוב "איהו בנצח ואיהי בהוד"^מ – יש "איהי" שלמטה מ"איהו" אך יש גם "איהי" שמעל ל"איהו", "אשת חיל עטרת בעלה"^{מא}.

שלש המדרגות – **הוד נצח הוד** (ארץ ישראל, ירושלים, בית המקדש) – עולות **חפץ**,

לה דברי הימים א-כט, יא.

לו עם זאת, נצח מכונה "עומק רום" והוד מכונה "עומק תחת". והעניין הוא, כמבואר בפרק בעבודת ה', שהנמצא ב"עומק תחת", בתכלית הבטול והשפלות, הוא המשתוקק ביותר, בנקודת הרעוּתא דלבא שלו, להתעלות ולהכלל בעצמותו יתברך, ובמקום מחשבתו ותשוקתו של אדם שם הוא נמצא ממש – "ואציעה שאול הנך [ממש]" (תהלים קלט, ח). היינו עבודת בית המקדש, שהשיתין שבו, סוד "ברא-שית", יורדים עד התהום, "ממעמקים קראתך הוי'" (תהלים קל, א), וד"ל

לז דברים ח, י. וראה ברכות מח, ב: "על הארץ" זו ברכת הארץ, 'הטובה' זו בונה ירושלים".

לח דניאל י, ח.

לט איכה ג, יג.

מ שער הכללים שער א פ"א, ובכ"ד.

מא משלי יב, ד.

מב ברכות מה, ב ו-מח, ב; טור או"ח סימן קפח.

מג שמות יג, יט.

מד בראשית מט, כד.

מה תענית ט, א.

עשרת הדברות ועשר הספירות

מעין גנים - 'נקודה חסידית' בפרשת יתרו

עשרת הדברים

מסיני" המעכבת בכתיבת ס"ת) - "אנכי" ו"לא יהיה לך", ששמענו מפי הגבורה^ה, נכללים בפרשיה אחת, והדבר האחרון מחולק לשתי פרשיות. ההקבלה המפורטת של סדר הפרשיות (ולא סדר הדברות) לספירות עולה באופן הטוב ביותר, אך יש ליישב את כלילת הדברות הראשונות בספירה אחת ואת חלוקת הדבר האחרון לשתי ספירות.

כתר תורה

לפני הפירוט, נקדים על אופן ההקבלה ויסוד מנין הספירות בדרך זו: ברמז דלעיל נמנו עשר ספירות מכתר ועד מלכות, בלי ספירת הדעת. בקבלה^ה מוסבר שמנין הספירות הוא "עשר ולא תשע עשר ולא אחת-עשרה"^ה ולכן כאשר מונים את הכתר אין מונים את הדעת. וכאשר מונים את הדעת אין מונים את הכתר. ההבדל תלוי בעומק העיסוק בספירות^ה - בחיצוניות הספירות, נמנה הכתר העל-מודע, שמרחף על ראש האדם מבחוץ ולא חודר למודעותו הפנימית, ואילו הדעת, עצם כח המודעות הפנימי באדם, לא נמנית. ולאידך, בפנימיות הספירות לא נמנה הכתר העל-מודע (כי כח הרצון, חיצוניות הכתר, חיצוני לאדם - הוא מרחף על הכחות הפנימיים וכופה אותם מבחוץ; וכח התענוג, פנימיות הכתר, המחלחל ומחיה מבפנים גם את הכחות הפנימיים

מוקד ועיקר פרשתנו הוא מעמד הר סיני, בו שמענו את "עשרת הדברים"^ה - את יסודות ועיקרי התורה. בכלל, עשר הוא מספר חשוב, החוזר בתורה שוב ושוב בהקשרים שונים - "העשירי יהיה קדש"^ה. גולת הכותרת של סוד העשר בתורה הוא עשרת הדברות - שרק בנוגע אליהם מפורש בתורה שמנים עשרה - וכל שאר העשירות (שחז"ל ציינו לגביהן את המספר עשר) הן סניפים והשלכות של עשרת הדברות, אותן יש לבחון ביחס לעשרת הדברות. כמובן, אחת ההקבלות החשובות ביותר של כל עשיריה בתורה היא לעשר הספירות, והקבלת עשרת הדברות לספירות היא יסוד לכולן. רמז מובהק להקבלת הדברות לספירות הוא כי "עשרת הדברים"^ה במילוי - **עין שין ריש תו הא דלת בית ריש יוד מם** (2868) - עולה בדיוק כשמות עשר הספירות בלשון הקבלה: **כתר חכמה בינה חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות**! בספרי הקבלה מופיעות כמה שיטות להקבלה, אך כאן תוצג דרך נוספת המישרת באופן המתקבל ביותר (לפי 'פשט הקבלה') את עשרת הדברות עם עשר הספירות. עשרת הדברות מתחלקים ל-י פרשיות^ה (חלוקת ומנין הפרשיות הן "הלכה למשה

מתוך שיעור ב"כינוס תורה" ח' סיון ה'תשנ"ו. נרשם ע"י איתאל גלעד.

א שמוות לד, כח; דברים ד, יג; ד.

ב ויקרא כז, לב.

ג שמוות לד, כח; דברים ד, יג; ד.

ד לדברות יש ארבע חלוקות 'פשטיות': י דברות; י פרשיות; ט פסוקים (בטעם עליון); יג פסוקים (בטעם תחתון). י, ט ו-יג הן סוד לב נתיבות חכמה - י ספירות ו-כב אותיות.

ה מכות כד, א (ובכ"ד).

ו ע"ח שכ"ג פ"ה.

ז ס"י פ"א מ"ד. אכן, מוסבר ש'קביעת מסמרות' זו היא תהו, ובתקון יש יותר 'גמישות'.

ח לקו"ת שלח מט, ג (ובכ"ד).

יופיע דבר שלם ועצמאי). לעומת זאת, הדבר האחרון מקביל לשתי ספירות כאחת – יסוד ומלכות – והדבר מתאים לכך שיש מקומות בהן נכללת המלכות ביסוד (ונחשבת לחלק ממנו, בסוד "עטרת היסוד"). הקבלה בה המלכות אינה ספירה עצמאית (ולכן גם אינה זוכה לדבר שלם) וחלוקת הכתר לשני רבדים מודגשת מופיעה בספר יצירה (מקור המושג עשר ספירות):

הספירות כתר-חכמה-בינה מכונות בספר יצירה רוח-מים-אש, ושש ספירות הרגש מוגדרות כששת קצוות המרחב – מעלה (רום), מטה (תחת), מזרח, מערב, צפון, דרום. כך מסכם ספר יצירה³: "אלו עשר ספירות בלימה: (1) רוח א-להים חיים (2) רוח מרוח (3) מים מרוח (4) אש ממים (5) רום (6) ותחת (7) מזרח (8) ומערב (9) צפון (10) ודרום". בחלוקה זו בולט שהכתר – ה"רוח" – מתחלק לשני ממדים ואילו המלכות נעלמת ונכללת בששת הקצוות-הספירות שמעליה.

ההקבלה המפורטת

את שני הדברות הראשונים שמענו יחד מפי הגבורה, כשה' הזדהה בגוף ראשון כ"אנכי". "אנכי" שייך באופן מובהק לכתר – לעצמות ה' שלמעלה מכל שם הניתן לפירוש והפנמה. דברות אלה הם הכתר ש"בכתר תורה" – הכתר מכונה "כליל" בהיותו כולל את כל מה שמתגלה ממנו ושני דברות אלה כוללים באופן התמציתי ביותר את כל התורה (ולכן די בשמיעתם על ידי כל יהודי מפי הגבורה כדי לקבל כח אלקי לקיום כל מצוות התורה), כמפורש בנתיב⁴:

... כי מצות ואזהרת עבודה זרה, שהם שני

דברות הראשונים "אנכי" ו"לא יהיה לך", הם

יב פ"א מ"ד, ובפרטות שם משניות ט-יג (ההסבר בפנים הוא כפירוש הגר"א לס"ו).

יג פ"כ.

והמודעים, נעלה מכדי להיתפס במנין), ואילו הדעת הפנימית נמנית ומשמשת ככח מקשר ומחיה בפנימיות כל הכחות⁵.

"עשרת הדברים" (1231) הם "כתר תורה"
(חושבנא דדין כחושבנא דדין) – יסודות תורניים המרחפים על הנפש כ"מקיף" לא-מודע ולא מופנם. לכן נתיראו ישראל בשמיעתם – ובעיקר בשמיעת הדבר השני, חיצוניות הכתר במבנה דלקמן, אחריו פנו ישראל אל משה ובקשו שיעמוד בינם לבין ה'. גילוי מקיף על-מודע הוא בלתי נסבל, משום שאינו מופנם ומתישב בנפש. כשבכל זאת מתגלה המקיף מתרוקן האדם מכחותיו הפנימיים – "על כל דבור ודבור פרח נשמתו"⁶. זו גם הסבה לכך שלמרות כל עצמת מתן תורה הדברים לא הופנמו ופינו מקום מהר מאד לחטא העגל (כטבע חויה מקיפה). הפנמת עשרת הדברות היא על ידי העיסוק בכל פרטי מצוות התורה – **כתר המצוות (תריג)** מצוות דאורייתא ו-ז דרבנן המפרטות, מממשות ומפנימות כל אות מ-**כתר** האותיות שיש בעשרת הדברות.

דרך נוספת להפנמת מבנה מקיף ולא-מודע היא התבוננות פרטית בו, כזו הבוחנת את פרטיו ומקבילה אותם לפרטי המבנה הקבלי שלו. בכך נעסוק כעת:

סדר הספירות בספר יצירה

בהקבלתנו "אנכי" ו"לא יהיה לך" – שנכללים בפרשיה אחת – הם בכתר, ויש לכוונם לפנימיות וחיצוניות הכתר (שאלבא דאמת כל בחינה מהן משוכללת כפרצוף שלם ועצמאי, ולכן מתאים שבכל אחת מהן

ט וכשמונים את הדעת, במנין הפנימי, תוקבלנה הדברות ל-ה חסדים ו-ה גבורות שבדעת (כחלוקת שני הלוחות), ודוק.

י אמרי שפר ח"ג; גנת אגוז שער ההויה (הובא בשל"ה פרשת יתרו).

יא שבת פח, ב.

את גבורת עשו החי על חרבו.
 "לא תנאף" (המתורגם "לא תגוף", בסוד
 "תפארת גופא") שומר את ה"תפארת אדם
 לשבת בית"^כ בקשר בין בני זוג.

"לא תגנב" מתיחס לגונב נפשות, והוא
 בסוד "נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא
 אדם הוא להנחם"^{כא}, פסוק המעיד שמה שבא
 מה' עצמו – כנפש האדם ושייכותו להוריו –
 הוא נצחי, לא ניתן לגנבה ולמסחר.

איסור עדות שקר מורה להודות בתמימות
 על האמת (ונובע מתמימות נפשית המכירה
 בכך שהכל מה', ולא ניתן להוציא באמת דבר
 במרמה מהזולת).

"לא תחמד" מתקן את תשוקות וחמדות
 היסוד. בפרטות, בשתי הפרשיות נאסרת
 חמדת בית המיוסד בקרקע, בסוד היסוד,
 וחמדת אשה, בסוד המלכות.
 ולסיכום:

כתר

עתיק: "אנכי הוי"

אריך: "לא יהיה לך"

בינה

"זכור את יום השבת"

גבורה

"לא תרצח"

חכמה

"לא תשא"

חסד

"כבד את אביך ואת אמך"

תפארת

"לא תנאף"

הוד

"לא תענה ברעך עד שקר"

נצח

"לא תגנב"

יסוד

"לא תחמד בית רעך"

מלכות

"לא תחמד אשת רעך"

כללות כל התורה כולה. כי דבור "אנכי" כולל
 כל רמ"ח מצות עשה, ו"לא יהיה לך" כולל כל
 שס"ה מצות לא-תעשה. ולכן שמענו "אנכי"
 ו"לא יהיה לך" לבד מפי הגבורה, כמארז"ל,
 מפני שהם כללות התורה כולה.

פנימיות הכתר היא "עתיק וימין" – כינוי
 ה' עצמו בתנ"ך^י – המבטאת את עצמות ה'
 ש"מציאותו מעצמותו", נבדל ונעתק מכל ימות
 עולם ושולט בהם; חיצוניות הכתר היא "אריך
 אנפין", כאן מודגשת נוכחות "ארוכה" של פני ה'
 בכל מקום עד ש"לית אתר פנוי מיניה" כלל –
 "לא יהיה לך... על פני".

אסור "לא תשא את שם הוי' א-להיך
 לשוא" מקביל לחכמה שהיא, ועולם האצילות
 בו היא מאירה, מכונים בזוהר "רזא דשמה" –
 סוד שם "הוי' בחכמה"^{יט}.

מצות שבת מכוונת כנגד הבינה: שבת
 היא "מעין עולם הבא" וסוד "עולם הבא" הוא
 ספירת הבינה, בה מתגלים ענג ושמחה אלקיים
 מכח השגת אלקות בהתבוננות. עצם ה"שבת
 קביעא וקיימא"^{יז} הוא בחינת הבינה^{יח} (וישראל
 בקיום "זכור את יום השבת לקדשו" בקידוש
 שבת ממשיכים בה גם את אור החכמה).

כבוד אב ואם הוא צד האהבה והחסד
 ביחס להורים (בניגוד למורא אם ואב – צד
 הגבורה והיראה). כאן מתגלה ש"לא לכבוד
 עצמו הוא דורש"^{יח}, שהרי ה' 'דואג' גם לכבוד
 אחרים, ומוכן שתורתו היא "תורת חסד"^{יט},
 לטובת העולם ולא 'לטובתו'. בדבר זה נחתם
 צד הימין-החסד בלוחות.

"לא תרצח" כופה בכח ובגבורה קדושה

יז דניאל ז, ט.

טו משלי ג, יט.

טז חולין קא, ב.

יז ראה סה"מ תרפ"ט עמ' 81, ובכ"ד.

יח ראה קדושין לא, א (וראה גם פסיקתא רבתי פרשה כג).

יט משלי לא, כו.

כ ישעיה מד, יג.

כא ש"א טו, כט.

טעם מצוה יתרו – מצות האמונה

צוה לנו משה" מכון לתרי"א מצוות מלבד אנכי ולא יהיה לך, מוכח שמצוות אלו אינן בגדר "תורה צוה", ובפנימיות הפירוש הוא שמצוות אלו הן מעל התורה:

על שני דברים נאמר שהם מעל התורה, ישראל ותשובה. "מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר [גם לתורה הקדומה שקדמה לעולם]"¹, ו"ישראל קדמו [לתורה]"², וכן "שאלו לתורה חוטא מהו ענשו? אמרה להם יביא אשם ויתכפר לו. שאלו להקב"ה חוטא מהו ענשו אמר להם יעשה תשובה ויתכפר לו"³. ישראל ותשובה קשורים זה בזה: דהיינו שהשלמות העצמית של ישראל היא כח התשובה. למי שפגם בתורה (ואפילו בכל התורה כולה). ויש לומר ש"אנכי" כנגד ישראל, שבפסוק זה מודגש הקשר לישראל דוקא "אשר הוצאתיך", ו"לא יהיה לך" כנגד התשובה, שגם אם חטא בחטא החמור ביותר יכול לעשות תשובה.

"אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵמִצְרַיִם מִבְּרִית עֲבָדִים. לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי"⁴. "שש מאות ושלש עשרה מצות נאמרו לו למשה... מאי קרא? 'תורה צוה לנו משה מורשה', תורה בגימטריא שית מאה וחד סרי הוי, אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום"⁵.

הרמב"ם מונה כאן שתי מצוות, הראשונות בספר המצוות שלו וב"ד החזקה: "א. לידע שיש שם אלוה. ב. שלא יעלה במחשבה שיש שם אלוה אחר זולתי ה'", ובספר החינוך אלו מצוות כה-כו, משלים מניין הוי' מצוות ראשונות בתורה. אמנם לדעת בה"ג ורס"ג "אנכי ה' אלהיך" לא נכלל בתרי"ג מצוות, וביאר הרמב"ן⁶ שכיון שהאמונה בה' היא העיקר והשורש לכל המצוות לא שייך למנות אותה כמצוה בפני עצמה (אך הרמב"ן עצמו⁷ מסכים עם הרמב"ם).

מעל התורה

מה שדוקא "אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום" מתפרש בפשטות מפני שמצוות אלו הם היסוד הגדול שכל התורה עומדת עליו. יותר מזה, ממה שהפסוק "תורה

נרשם ע"י יוסף פלאי.

א שמוח כ, ב-ג. יש לציין שקיימת מחלוקת גדולה האם זהו פסוק אחד או שני פסוקים.

ב מכות כג, ב.

ג זה לשונו במניין הקצר בספר היד, בתחילת הלכות יסודי התורה.

ד בהשגות לסה"צ מ"ע א. וכן דעת רשב"ג באזהרות כמו שביאר התשב"ץ בזוהר הרקיע.

ה בפירושו לתורה, בהשגות לסה"צ ל"ת ה.

"לא יהיה לך"

במחשבה, דבור ומעשה

לדעת הרמב"ם שתי המצוות, אנכי ולא יהיה לך, מתקיימות במחשבה (אמונה וידיעה), כלשון הרמב"ם "יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מצוי ראשון... וכל המעלה על דעתו שיש שם אלוה אחר חוץ מזה עובר בלא תעשה", ולכן הן משש המצוות התמידיות.⁸

1 בראשית רבה א, ד.

2 תנא דבי אליהו פט"ו.

3 ילקוט שמעוני יחזקאל שנה.

ט 'הערת המחבר' בתחילת ספר החינוך. דבריו הובאו בחי' אדם סימן א, ובביאור הלכה סימן א.

המדור מוקדש לזכות:

החי"ל בצבאות ה' שניאור שלמן ש' הרשקוביץ בהגיעו לגיליו אפשערעניש - כ' שבט

זהו דבר שניתן 'לראות' בשכל (ולא נקרא אמונה), ושייך גם בחסידי אומות העולם, אבל עיקר המצוה ב"אנכי" הוא האמונה המיוחדת לישראל – להאמין בה' שהוא רם ונשא מכל השפעה והתפשטות ("סובב כל עלמין" ולא רק "ממלא כל עלמין"), וזה מה שהתגלה דוקא ביציאת מצרים.

הצד השווה בכל הפירושים, שיש הבדל בין אמונה בה' מצד הבריאה לאמונה מצד ההשגחה כפי שהתגלה ביציאת מצרים ומפורש בתורה. עד כמה שהבריאה יש מאין היא דבר מופלא ונעלם מהשגתנו, הרי דרגת האלוקות שמתגלה בהשגחה היא נעלית עוד יותר, כמו ההבדל בין מעשה בראשית ומעשה מרכבה^ט: האמונה בה' כבורא העולם שייכת למעשה בראשית, ואילו האמונה בה' דרך יציאת מצרים שייכת למעשה מרכבה, כמו הפירוש הפשוט במרכבה שהוא הנהגת ה' את העולם. בהר סיני היה גילוי המרכבה, "רָכַב אֱלֹהִים רֶבֶתִּים אֶלְפֵי שָׁנָן אֲדָנִי כָּם סִינִי בִקְדֻשָּׁי"^י, ולכן מפטירים בשבועות במעשה מרכבה^י. והנה נאמר "החקר אלוה תמצא אם עד תכלית שדי תמצא"^י – "חקר אלוה" היינו מציאות ה' דרך הבריאה, מעשה בראשית, ו"תכלית שדי" היינו השגחה-הנהגה, מעשה מרכבה. ורמז: החלק השני בפסוק, **אם עד תכלית שדי תמצא** = 1820, מספר שמות הוי' בתורה, **סוד פעמים הוי'**, "סוד הוי' ליראיו".

אמונה במציאות ה', יסוד

בדברי המפרשים מצאנו שבעה דרכים מהי האמונה שעליה הצטוונו כאן, ובפנימיית ישי לכוונם כנגד שבע מדות הלב:

- טז משנה חגיגה ב, א (עיי"ש ברע"ב).
יז תהלים סח, יח. וראה שמות רבה מג, ח.
יח מגילה לא, א "ומפטירין במרכבה", ופירש רש"י "על שם שנגלה בסיני ברבוא רבבות אלפי שנאן".
יט איוב יא, ז. וראה מלבי"ם שם.

אמנם רש"י פירש ש"לא יהיה לך" היינו שלא לקיים ברשותו עבודה זרה, מעשה בפועל, והרמב"ן פירש "שלא יאמין באחד מהם ולא יקבלו עליו באלוה ולא יאמר לו אלי אתה", איסור לקבל עליו עבודה זרה לאלוה באמירה-דיבור^י.

נמצא שיש שלש דעות המתאימות לשלשת לבושי הנפש, מחשבה, דיבור ומעשה. שלשת אלו מקבילים לעולמות התחתונים ב"ע, ואילו בעולם האצילות "לא יִגָּרַךְ רַע"^י: עולם הבריאה הוא עולם המחשבה, עולם "השכלים הנבדלים", ומתאים מאד שהרמב"ם מדבר בעולם השכלי. עולם הבריאה שייך לרובד "הנסתרות [אצילות ובריאה כנגד י-ה בשם הוי'] לה' אלהינו"^{יב} שרק הוא רואה את מחשבת האדם; עולם היצירה הוא עולם הדבור, מתאים לפירוש הרמב"ן שהפגם בדבור דוקא; עולם העשיה הוא המעשה בפועל כמובן, מתאים לשיטת רש"י ולדמותו של רש"י שבא לפרש "פשוטו של מקרא" ולהנחות אותנו בעולם המעשה.

בריאה והשגחה

המפרשים שאלו: למה נאמר "אשר הוצאתיך מארץ מצרים" ולא "אשר בראתי שמים וארץ" וכי"ב? יש שפירשו שרק יציאת מצרים היא הוכחה גמורה על מציאות ה"^{יג}. ויש שפירשו שהתורה מחייבת דוקא אותנו, בני ישראל, ולכן דוקא ההתגלות אלינו ביציאת מצרים היא העיקר^{יד}. ואדמו"ר הזקן הוסיף^{טו}, שהכרת ה' בתור בורא ומהווה ומחויב המציאות

י בפירושו עה"פ וכן בסהמ"צ ל"ת ה.

יא תהלים ה, ה.

יב דברים כט, כח.

יג ראה ראב"ע ורמב"ן.

יד ראה ספר הכוזרי א, כה. תפארת ישראל למהר"ל פל"ז.

טו סוד דא"ח רפד. ומבואר בהרחבה בדרך מצוותיך מצות האמנת אלוקות.

כי ה' הוא האלהים אין עוד"^כ. ורמז בלשון האבן עזרא: **בכל גוי** = 71, כנגד שבעים אומות וישראל על גביהם, כמו שבעים הזקנים ומשה על גביהם ('מופלא שבסנהדרין'), ישראל מנחילים את האמונה לכל שבעים האומות. ועוד, **בכל גוי** בהכאה פרטית = 6 פעמים 71 (דהיינו שזה הערך הממוצע של כל אות)!

החינוך: השגחת ה', חסד

החינוך כתב "להאמין שיש לעולם אלוה אחד שהמציא כל הנמצא... וכי הוא הוציאנו מארץ מצרים ונתן לנו התורה... שלא יפתה לבבכם לקחת ענין צאתכם מעבדות מצרים ומכות המצרים דרך מקרה, אלא דעו שאנכי הוא שהוצאתי אתכם בחפץ ובהשגחה". החינוך מוסיף, כעניין עיקרי, את האמונה בהשגחת ה', שלא לומר שהדברים בעולם הם "דרך מקרה". והרמז: **מקרה = אלהים אחרים**, והוא הלעומת-זה של **משה** (שעולה כנ"ל). השגחת ה' שייכת לחסד כמובן.

הסמ"ג: יציאת מצרים, גבורה

הסמ"ג כתב "המצוה הראשונה מצות עשה להאמין כי אותו שנתן לנו את התורה בהר סיני על ידי משה רבינו הוא ה' אלהינו שהוציאנו ממצרים וזהו מה שאמר בשעה שנתן את התורה 'אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים'". הסמ"ג מדגיש את עניין יציאת מצרים (וראה בהמשך לגבי מתן תורה), כנגד הגבורה, "והגבורה, זו יציאת מצרים"^{כב}.

הר"ן: תורה מן השמים, תפארת

לדעת הר"ן, עיקר המצוה של "אנכי ה'"

לפי הרמב"ם, המצוה היא עצם האמונה במציאות ה', אך לא די בידיעה כללית-שטחית אלא לדעת שמציאותו היא השלימה ביותר, רק הוא 'מחויב המציאות', "הוא לבדו האמת", וכל שאר הנמצאים מתקיימים רק במה שהוא נותן להן מציאות וקיום. אמונה זו נכוון כנגד ספירת היסוד, כלשון הרמב"ם "יסוד היסודות". היסוד נמשך מהדעת, וכן לרמב"ם המצוה היא הידיעה, 'התקשרות מודעת'. פנימיות היסוד הוא האמת, לדעת ש"ה' אלהים אמת". ועוד, העיקר הוא הידיעה שמציאות ה' היא הכי שלימה, וכן מבואר שכח היסוד בנפש הוא השלימות העצמית (וכן פגם הברית-היסוד הוא העלם השלמות העצמית).

פירוש ראב"ע: דעת

הראב"ע (בפירוש הקצר) כתב "וטעם אנכי, שידענו ויאהבנו בכל לבו וידבק בו ויהי לנגדו תמיד ולא תסור יראתו מעל פניו" - כלומר, ידיעה שמתבטאת באהבה ויראה ודבקות. והוא כנגד ספירת הדעת, "שמקשר דעתו בקשר אמיץ וחזק מאוד ויתקע מחשבתו בחוזק בגדולת אין סוף ב"ה"^כ. הדעת מולידה עבודת ה' ביראה ואהבה, 'עטרא דחסדים' ו'עטרא דגבורות'. פנימיות הדעת הוא כח היחוד בנפש, הריכוז של הדבקות בה'.

עוד מפורש בראב"ע (בפירוש הארוך) שמדובר באמונה ששייכת גם לאומות העולם: "הנה יספיק למשכיל בכל גוי דבור 'אנכי ה'". מכאן ש"אנכי ה'" פונה לכל האומות, שכל אחד יכול ומוזמן להצטרף לישראל ואז יתקיים בו "אלהיך" וגם הוא יצא ממצרים (מקליפת העבודה הזרה), שהרי התכלית היא שדעת ה' תגיע לכל האומות, "למען דעת כל עמי הארץ

כא מלכים-א ח, ט.

כב ברכות נח, א.

כ תניא פ"ג.

מן הפילוסופין שאמרו שהעולם נוהג מאליו במזלות... ויש לנו להאמין כי שקר הם דוברים. אכן הקב"ה מנהיג את העולם כולו ברוח פיו. והוא הוציאנו ממצרים ועשה לנו כל הנפלאות ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה... ובזה תלוי מה שאמרו חכמים ששואלין לאדם לאחר מיתה בשעת דינו צפית לישועה... שכשם שיש לנו להאמין שהוציאנו ממצרים דכתיב אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך וגומר... הכי קאמר, כשם שאני רוצה שתאמינו בי שאני הוצאתי אתכם כך אני רוצה שתאמינו בי שאני ה' אלהיכם ואני עתיד לקבץ אתכם ולהושיעכם. וכן יושענו ברחמי שנית".

יש בדבריו שני עיקרים: הראשון, שה' מושל בכל. זה דומה לעיקרון ההשגחה בדברי החינוך אבל הדגש הוא על השלטון-המלכות שמזה נמשכת ההשגחה, כיון ששום דבר אינו יוצא מתחת שליטתו. והשני, להאמין בגאולה העתידה בב"א (העיקר הי"ב מי"ג עיקרים של הרמב"ם). כל זה שייך לספירת המלכות: שלטון ה' ומלכותו בכל, וכן הגאולה העתידה שאז יתקיים "והיה ה' למלך על כל הארץ", וכן המלכות היא הסוף-התכלית.

לאחר כל זה, דעת בה"ג וסיעתו, שאין למנות "אנכי" בכלל תרי"ג מצוות, היא כנגד הכתר, הרובד העל-מודע, למעלה מטעם ודעת, היחידה שבנפש, "יחידה ליחדך"²², ובפרט כנגד כח האמונה בנפש, הראש העליון שבכתר, רדל"א. לפי כל הדעות האחרות יש ציווי להביא את האמונה לתוך המודעות – לדעת ולהתבונן בעניינים מסוימים בתוך האמונה – לכן מתאים לכוון אותם כנגד שבע המדות והדעת המתפשטת בתוכם, הכל בחלק המודע של הנפש, אבל האמונה מצד עצמה היא דבר שאינו בגדר ציווי ואינו 'נתפס' ממש בשכל והשגה.

היא "להאמין בכלל שיש תורה מן השמים, ושדבר השם יתברך מגיע אלינו". שיטה זו נכוון כנגד התפארת, שהרי התורה היא "עמודא דאמצעיתא" וכן המושג "שמים" מתפרש בדרך כלל על תפארת.

רמב"ן: קדמון שחייבים לעבדו, נצח והוד

הרמב"ן כתב "שידעו ויאמינו כי יש ה', והוא אלהים להם, כלומר הווה, קדמון, מאתו היה הכל בחפץ ויכולת, והוא אלהים להם, שחייבים לעבוד אותו". יש בדבריו שני כללים-עיקרים: א. האמונה בה' כ"קדמון", בורא הכל ברצונו. ב. "שחייבים לעבוד אותו", זו משמעות "אלהיך" שהוא מלכנו ואנו עבדיו, והטעם לזה "[אשר הוצאתיך מארץ מצרים] מבית עבדים", וכיון שפדה אותנו מעבדות הרי אנו עבדיו. וממשיך הרמב"ן "וזו המצוה תקרא בדברי רבותינו 'קבלת מלכות שמים'".

את שני היסודות הללו נכוון כנגד נצח והוד. באמונה בה' כקדמון לכל הקדומים כלול ענין הנצחיות, שהרי "כל קדמון נצחי"²³ – כנגד הנצח. והאמונה בכך שאנו עבדי ה' – כנגד ההוד, שהרי עיקר עמידת העבד מול אדונו היא בתכונת ההכנעה השייכת להוד, "כעבדא קמי מריה". מה שאנו עבדי ה' הוא תוצאה ישירה מיציאת מצרים, כנ"ל שיציאת מצרים כנגד הגבורה וההוד הוא ענף הגבורה, התוצאה של פעולת הגבורה, להיות עבדי ה' במקום עבדי פרעה.

סמ"ק: שלטון וגאולה, מלכות

הסמ"ק כתב "מצוה א. לידע שאותו שברא שמים וארץ הוא לבדו מושל מעלה ומטה ובד' רוחות כדכתיב 'אנכי ה' אלהיך וגומר'... לאפוקי

כח הברכה של הרבנית

הסיפור השני:

ברכת הרבנית שהתקיימה

מעשה באחד החסידים באמריקה שהתעסק רבות במבצע תפילין. באמריקה לא יודעים האם הגבר שעובר ברחוב הוא יהודי, לכן קודם שואלים אם הוא יהודי, ואם כן מציעים לו להניח תפילין. כך נהג אותו חסיד במבצעים. פעם אחת עבר אדם שלא היה ברור אם הוא יהודי או להבדיל לא-יהודי, וכשהחסיד שאל אותו אם הוא יהודי הוא השיב בחיוב, ואף הוריד את הכובע והראה לחסיד שיש לו כיפה. זקן כנראה לא היה לו, לכן לא היה אפשר לזהות בודאות. הוסיף האיש ואמר, 'לא רק שאני יהודי, אלא שאם תרצה אספר לך סיפור שמאד תהנה ממנו'. החסיד השיב בחיוב והאיש פתח בסיפור על אמו:

לפני הרבה שנים אמי עבדה בחנות פאות לנשים בקראון-הייטס, בשכונה של ליובאוויטש, של הרבי. היה זה סלון פאות מפורסם, ולבעלת הבית קראו פריידקא. פעם אחת, כאשר פריידקא, בעלת הבית, לא היתה בחנות, ואמי שהתנה בה לבד, צלצל הטלפון. כשאמי הרימה את הטלפון, מספר היהודי, מישהי שאלה אם פריידקא נמצאת, כי היא רוצה להזמין פאה. אמי אמרה שפריידקא לא נמצאת, אבל אני עובדת כאן, ואפשר לומר לי את פרטי הפאה המבוקשת. קודם כל, היא שאלה מה שמה, כדי לרשום אותו על ההזמנה. היא ענתה ששמה גברת שניאורסון, ואמי שאלה – אולי את קרובה של הרבי מליובאוויטש

הרבנית חיה מושקא שניאורסון נולדה בכ"ה אדר תרס"א להוריה הרבי הריי"צ והרבנית נחמה דינה, שניהם נכדי הצמח-צדק. בהוראת סבה, הרבי הרש"ב, נקראה חיה-מושקא ע"ש אשת אדמו"ר הצ"צ. נשאה לרבי מנחם מענדל שניאורסון – לימים הרבי מליובאוויטש, בי"ד כסלו תרפ"ט. על יום זה התבטא הרבי כלפי החסידים "זה היום שקשרו אותי עמכם, ואתכם עמי...". הרבנית ברחה מפרסום ומהבמה הציבורית, והרבנית במעשי חסד ועזרה לזולת ללא מסגרת רשמית ולעתים באנונימיות. הרבנית הסתלקה בכ"ב שבט תשמ"ח והרבי התייחס לפטירתה כסיום של תקופה והכנה לתקופה חדשה לקראת ביאת משיח. מנוחתה כבוד בבית העלמין היהודי ברובע קווינס בניו יורק.

שני סיפורים קצרים על הרבנית חיה מושקא:

עדות הרבי שהרבנית יכולה לקבל פ"נ ולברך

פעם אחת שלחו נשות חב"ד מתנה לרבנית, וצרפו אליה פ"נ – פדיון נפש – עבור הרבי. כשראה הרבי שאת המתנה נותנים לרבנית ואת הפ"נ לו הוא תמה – 'מה פתאום?! צריך לתת לה גם את הפ"נ!'. הרבי הסביר: 'אם אתם חושבים שאני יכול לברך, קל וחומר שהיא – הבת של הרבי הקודם – יכולה לברך. אל תתנו לי את הפ"נ, אלא לאשתי, וכך היה.

המדור מוקדש לזכות:

הח"י"לים בצבאות ה' אברהם אבא וישראל זירא ש' הרמן לרגל הגיעם לגיל אפסערעניש - כ' שבט

כח לברך יהודים כמו צדיק גדול – כמו שלרבי יש כח לברך, כך גם לה יש כח לברך.

מהיכן מגיע הכח להשפיע ברכה? קודם כל, לרבנית יש הרבה זכויות, היא צדקת, ויש לה גם יחוס, היא בת של רבי ואשת רבי. מה עוד? הרבנית מלאה באהבת ישראל. למי שמאד אוהב/ת יהודים יש כח לברך. אברהם אבינו היה הראשון שה' נתן לו כח לברך ושברכותיו תתקיימנה. מדוע? לכל אחד מהאבות יש מדה מיוחדת ומדתו של אברהם אבינו היא מדת החסד – הרצון האינוסופי להיטיב שנובע מתוך אהבה. אברהם אבינו מצטיין במדת החסד ובמדת האהבה, ולכן, בגלל אהבתו הרבה לאנשים, ה' נתן לו את הכח לברך. כך, כל מי שיש לו הרבה חסד והרבה אהבה יכול לברך.

כל אחד ואחת מאיתנו צריכים ללמוד מהרבנית חיה-מושקא, קודם כל לאהוב יהודים, ואז ה' יתן לנו כח לברך יהודים והברכות תתקיימנה. כמובן, הברכה העיקרית היא שה' יתן לנו תיכף ומיד ממש את הגאולה האמתית והשלמה על ידי משיח צדקנו. שזכרה של הרבנית חיה מושקא יהיה עמנו, נלמד ממנה ונתחזק ממנה, ונהיה צדיקים וצדיקות כמו שהיא היתה.

(מתוך כינוס ילדות)

שזהו שמו? האשה השיבה – כן, הוא בעלי. האשה שדברה בטלפון מאד התרגשה, 'כבוד גדול עבורי לדבר איתך בטלפון'. הן דברו על כל פרטי הזמנת הפאה, ופתאום הרבנית חיה-מושקא, בעלת ההילולא של כ"ב שבט, שואלת את המוכרת – אני שומעת בקול שלך שאת עצובה, שומעת נימת עצבות בקולך, אולי תספרי לי למה את עצובה? ענתה האשה, אספר את האמת, לא הרגשתי טוב, ולפני כמה ימים הייתי אצל רופאים שאמרו לי שלא נותר לי הרבה זמן לחיות, ח"ו, רק כמה חדשים. הרבנית שמעה וענתה בפסקנות – 'זה לא נכון! את תתרפאי רפואה שלמה ותחיי שנים רבות'. הרופאים אמרו שהיא יכולה לחיות רק עוד שלשה חדשים, והרבנית בטלפון אמרה שתחיה שנים רבות ותהיה בריאה. סייס היהודי – כבר עברו שנים רבות מאז ואמא שלי עברה כבר את גיל תשעים. ברכת הרבנית התקיימה במלואה.

כח הברכה מתוך אהבה – ירושלם אברהם אבינו

הסיפור הראשון הוא בעצם עדות של הרבי על אשתו הרבנית, ולמדים ממנו כמה הרבי אהב וכבד את אשתו והעריך את כחה הרוחני. לשני הסיפורים יש כמובן נקודה משותפת: שלרבנית הצדקת, הרבנית חיה-מושקא, יש

מענות ותשובות

שאלה:

הרבי אמר ביחס להבאת הגאולה – "עשו כל אשר ביכולתכם". אני מתלבט מהי דרך הפעולה הנכונה – האם צריך 'לירות לכל הכיוונים', לעשות כל מה שאפשר מבלי לחשב האם מדובר בפרייקט גדול ומובנה או בפעולה חד-פעמית וספונטאנית, או שמא עלינו לשמור את האנרגיה, לחשוב ולתכנן מה הכי מועיל ומדויק כשליחות אישית? אודה לעצת הרב.

מענה:

ככלל, השליחות צריכה להתאים לאופי, לכישורים ולהרגשים הפנימיים שלך – שליחות שרק אתה יכול לעשות, ולא מישוה אחר (ראה לוח "היום יום" כ"ה ניסן: "העבודה היא בכל אדם לפי מהותו ומעלתו. מי שיש בידו לנקוב מרגליות או ללטוש אבנים טובות ועוסק בעבודת מלאכת אפית לחם – ומובן דוגמת כ"ז בעבודה – הגם שהיא עבודה ומלאכה הנצרכת במאד, בכל זה לחטא יחשב לאיש ההוא"). אך אין כלל שאין בו יוצא מן הכלל, לפעמים גם לוטש אבנים יקרות צריך לאפות לחם, אך צריך לדעת היטב שזה לא באמת ענין, ולשוב, כאשר ימצא אופה לחם מקצועי כו', לשליחותך העיקרית.

העיקר: **שליח** בגימטריא **שמח** (ועם השקעת כל י כוחות הנפש בשליחות – האפשרית רק אם השליחות מתאימה לך באמת – אז מתגלה בך ניצוץ **משיח**, וזה נקרא "עשו כל אשר ביכולתכם כו").

שאלה:

פתחתי לאחרונה חוגי אופנים לילדים (כיתות ג'-ו'), הנקראים "תניא על גלגלים" – לצד למידת הרכיבה לומדים בכל אימון קצת מספר התניא, בחיבור לרכיבה עצמה (למשל, השליטה באופניים כשליטה בנפש הבהמית, עליות וירידות ועוד). עדיין אני מתקשה בהעברת הרעיונות המרכזיים של ספר התניא באופן שהילדים יוכלו לקבל ולהבין, ואשמח לקבל עצה מהרב כיצד נכון לתרגם לצמצם ובאילו חלקים להתמקד בגיל הזה.

מענה:

הרבי הדגיש שכל מה שאומרים ומלמדים צריך להיות "באופן המתקבל" – אופניים המתקבלים...

עיקרי החסידות הם האמונה, השפלות והשמחה. כדאי ללמוד את תוכן הפרקים הבאים: לקו"א כו-לד. "חינוך קטן" (הקדמה לחלק שני). אגרת התשובה ז-יב. באגה"ק – ב, יא, טו מהאמצע (על הספירות), יח. זו התחלה טובה.

העיקר שהכל יהיה בחיות ושהילדים ירכבו על האופניים לקראת קבלת פני משיח – היינו שידעו שלכל אחד יש שליחות לעם ישראל ולעולם, ו**שליח** עם י כוחות הנפש = **משיח**, היינו גילוי הניצוץ של משיח שבו. בהצלחה רבה!

שאלה:

ברצוני לדעת מהי הגישה הנכונה בעיסוקי עם קהילות של 'בני נח' במסגרת 'המהפכה הרביעית'. האם תפקידנו הוא רק להאיר להם את אור התורה וללמדם שישמרו שבע מצוות בני נח, או שמא עלינו גם לכוון את המתאימים שביניהם להעמיק בלימוד תורה עד שיתגיירו בסופו של דבר? אודה להכוונת הרב.

מענה:

הרעיון בעבודה עם גוים הוא שאבוקה מושכת אליה ניצוצות בדרך ממילא, או כמו אבן שואבת-מגנט, ששואבת אליה חתיכות ברזל כו' בדרך ממילא. אחד המקורות לכך הוא הגמרא בברכות יז, ב: "שמעו אלי אבירי לב הרחוקים... אמר רב אשי בני מתא מחסיא אבירי לב ניהו דקא חזו יקרא דאורייתא תרי זמני בשתא ולא קמגייר גיורא מינייהו [שרואים את כבוד התורה פעמיים בשנה ולא מתגיירים מהם גרים]". למדים מכאן שגוים פקחים, לא רשעים, שרואים את כבוד-פי התורה, באים מעצמם להתגייר (כל שכן אם מאירים להם את אור התורה ממש).

זאת אומרת, כשאתה מוסר שיעור לקהל של גוים (או שיש בציבור יהודים וגם גוים) בתנאי, ובסוף השיעור נגש גוי ושואל מה אני צריך לעשות תכל'ס, עליך להסביר לו שכל עוד הוא אינו יהודי עליו לשמור (בחיצוניות וגם בפנימיות, כמבואר אצלנו בספר - *Kabbalah and meditation for the 'nations'*) שבע מצוות ולהיות מחסידי אומות

העולם שיש להם חלק בעולם הבא והם מקיימים "לשבת יצרה", ישוב-תקון העולם הזה (בבחינת דרך ארץ קדמה לתורה).

כמובן, וזו נקודה עיקרית, שמירת שבע מצוות כוללת איסור ע"ז וכן איסור השתייכות לדת אחרת, כגון נצרות או אסלאם (או דתות המזרח), להבין בטוב טעם ש"שקר נחלו אבותיהם כו'" (אנחנו פוסקים כדעת גדולי האחרונים ששיתוף אסור גם לגוים, ראה מנחת חינוך מצוה כו, "לא יהיה לך", וראה חלק שלישי של סמינר ברצלונה שנדפס ב'ואביטה' גליון וארא. וכן ראה תשובות דברי יציב חי"ד סי' מ, שגם באסלאם היום יש ע"ז ולכן אסור להכנס למסגד שלהם).

כל זה בדרך של "אור דוחה חשך", אנחנו לא מטיפים לגיור כלל, ההתעוררות צריכה לבוא ממנו, ולכן די בכך שידע באופן כללי שעומדות בפניו שתי אפשרויות, חסיד או"ה או גר צדק. [לדעתנו, מי שבאמת נתפס לאור של התורה ירצה להתגייר, וכמו בגמרא הנ"ל, שם לא מוזכרת האפשרות של שבע מצוות, אלא רק גיור, כלומר שמה שלעתיד "ונהרו אליו כל הגוים כו'" זה על מנת להתגייר, כמו שכתוב "שם יזבחו זבחי צדק", זבחי גירות. כל הענין של גר תושב אמנם כתוב בתורה, אך על פי פשט לא עושים מזה 'מבצע', ועוד שלפי הרמב"ם (הל' ע"ז פ"ג, הלכה ט) אי אפשר לקבל גר תושב בזמן הזה, הגם שהוא סובר שחובה על עם ישראל ללמד את כולם שבע מצוות. יוצא שגוי ללא דת וגם ללא ארץ הוא לגמרי "נישט אהין און נישט אהער..." (לא פה ולא שם)].

ברכות בחשבון

מתמטיקה בפרשת השבוע

**בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי לַצֵּאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינַי....
וַיֵּרֶד מֹשֶׁה אֶל הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם.**

א. הקדמה

בתורה", וראו באריכות על השווה והשונה בין שני הפסוקים על פי פנימיות התורה ב"פלח הרמון - בראשית" לר' הלל מפאריטש, ד"ה בראשית ברא אלקים השלישי ע' יט).

והנה, מבחינה מתמטית,

בְּרִאשִׁית בָּרָא אֱ-לֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ

$$\Delta 73 = 2701 =$$

על פי תרגום ירושלמי לתורה "בראשית" תרגומו "בחוכמא", כלומר "בחכמה" הרומז ל**כח** מה, כנגד 28 האותיות בפסוק. ואמנם,

$$2701 = \Delta 73 = \text{משולש חכמה}$$

כלל לגבי מספרים לא-זוגיים שערך המשולש שווה לאינדקס כפול הנקודה האמצעית של האינדקס. במקרה של 2701, האינדקס הוא 73 וממילא, 2701 שווה 73 פעמים 37, שכן 37 הוא הנקודה האמצעית של 73 (**חכמה**), וכן **חכמה** במספר סדורי (**ח** = 8, **כ** = 11, **מ** = 13, **ה** = 5) שווה 37. יוצא ששני פסוקי הכותרת המרכזיים של התורה, ערך שניהם כפולה של 37, **חכמה** במספר סידורי כנ"ל, רמז ל"חכמות בחוץ תרונה" חכמה עילאה של התורה וחכמה תתאה של מעשה בראשית, כמבואר בחסידות.

כמו כן, המשולש של 7 שווה 28, הרומז ליחס של 7 מילים ל-28 אותיות*.

בעיוננו לפרשת בא ראינו את המוטיב החוזר של שני הסגנונות הנבואיים "זה" ו"כה" של משה רבינו. היחס של "זה" ל"כה" מקבל בפרשת יתרו משמעות חדשה. בפרשה המקדימה לעשרת הדברות בפרשתנו (שמות יט, א-כה), פרשת "בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי", יש בדיוק **כה** פסוקים. אך הפלא הגדול הוא בכך שאם נספור, נמצא שבפרשה כולה 1369 שהן 37². והנה, 37 שווה **זה כה** וממילא מספר האותיות שווה **זה כה** פעמים **זה כה**!

והנה,

$$1369 = \text{זְרוּחַ אֱ-לֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם}$$

שוויון זה מרמז למאמר חז"ל הידוע: "אין מים אלא תורה", ומשמע שפרשת "בחדש השלישי" היא כעין "רוח אלקים" המרחפת על פני עשרת הדברות - התורה. הפסוק הבא, שהנו פרשיה בפני עצמה, והוא פסוק הכותרת של מתן תורה-עשרת הדברות:

וַיֵּדְבֶר אֱ-לֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאַמֹּר =

$$\Diamond 36 = 1332$$

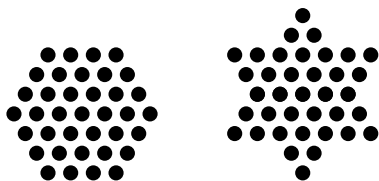
כלומר, 1332 הוא גם היהלם של 36 (פעמיים 36) או, 36 פעמים 37. בפסוק הכותרת של מתן תורה 7 מילים ו-28, וזהו מבנה זהה לפסוק הראשון של התורה "בְּרִאשִׁית בָּרָא אֱ-לֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ" שהוא הכותרת של מעשה בראשית. כידוע שמבנה זהה בין פסוקים הוא כעין "גזרה שווה" (ראו בספרנו אשא עיני, מאמר "המבנה

א ועוד, **חכמה** במשולש פרטי (8) ועוד 20 ועוד 40 ועוד 5) שווה 1081 (46), כש-46 הוא ערכו של **לוי**, שבט (החכמה) או **תפארת**, וכן 23 פעמים 47, **חיה** (מקיף החיה) בנפש הוא כנגד ספירת החכמה) פעמים **בטול** (בחינתה הפנימית של ספירת החכמה) בסוד, "מה שמו [חכמה] ומה שם בנו [תפארת]", שניהם מה של כח מה, והם כנגד הפעמיים

והנה, בפרשיה המסיימת את פרשת יתרו (שמות כ, יח-כב) "ויאמר... כה תאמר גו" יש 256 או 16^2 אותיות. 16^2 שווה 4^4 וכן, 2^8 והוא עולה אהרן, אחיו של משה¹.

הפסוק האחרון של הפרשה האחרונה מתחיל במלה ולא שווה אף היא 37 ובפסוק כולו 37 אותיות! כמו כן, בפסוק האחרון של הפרשיה הקודמת, המתחילה ב"וכל העם ראים גו" יש 37 אותיות.

המספר 37 הנו גם מספר מגן דוד (סדרה A003154 ב-oeis.org) וגם מספר שבת (סדרה A003215):

והיינוש-1369 הוא רבוע של מספר מגן דוד. וכן, 2701 הוא מכפלה של שני מספרי מגן דוד עוקבים (37 ו-73). ועוד, 1369 שווה 37^2 שווה משה (מכפלת 23 ו-23 ו-37 הם שני מספרים ראשוניים המשמשים זוג קבוע בתורה, כשם ש-7 ו-13 מופיעים כזוג במקומות רבים) ועוד 1024 שווה 32^2 . המשמעות היא ש**משה** הוא המעלה את **לב** ברבוע **להבל-להב-הלב** (37) ברבוע, כלומר הוא הממלא את הלב בתוכן מתברך תמיד של דבורים קדושים של תורה.

ג. שלשה פיתגוראית ופיתוח הבינומיאל

אם נצייר את פרשת "בחדש השלישי" שבה 1369 אותיות בצורת הרבוע של 37, נוכל להתבונן במספר תופעות מעניינות². ההתבוננות הראשונה היא לחלק את הרבוע

ג גם בשני הדברות, "זכור" ו"כבד" 256 או אהרן אותיות. וכן, **זכור כבד** עולה 259, וממוצע כל אות 37.
ד לא ציירנו אותה כאן מפאת אילוצי מקום.

והנה, ביחד:

וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם
וַיִּדְבֹּר אֶל־הַיָּם אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאַמֵּר
= בְּרִאשִׁית בָּרָא אֶל־הַיָּם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ

$$\diamond 36 \pm 37^2 = \triangle 73$$

הכלל העומד בבסיס השיון הנ"ל הוא:

$$\diamond n \pm (n+1)^2 = \triangle (2n+1)$$

בעשרת הדברות יש **כתר** אותיות והן כנגד **תריג** מצוות ועוד ז מצוות דרבנן. כשנוסיף לזה את 28 האותיות של פסוק הכותרת של עשרת הדברות, "וַיִּדְבֹּר אֶל־הַיָּם אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאַמֵּר", יבוא הכל ל-648 אותיות.

$$2 \cdot 18^2 = 648$$

כזכור בפרשת "בחדש השלישי" שלפני 648 אותיות אלו, יש 1369 שווה 37^2 אותיות. אם נוסיף גם אותם נקבל שמספר האותיות מ"בחדש השלישי" עד "אשר לרעך" (סוף עשרת הדברות) הוא: $18^2 + 18^2 + 37^2$. והנה, סכום השרשים לבד, $18 + 18 + 37$ שווה **חכמה**!

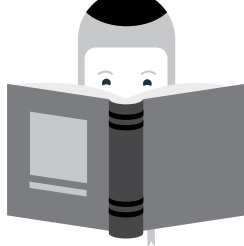
ב. פרשיות מתן תורה

מפרשת בחדש השלישי (שבה זה כה ברבוע אותיות) עד סוף עשרת הדברות יש זה פרשיות לפי חלוקה של ז ו-ה, כפי שנראה (שכן, מתבקש תמיד לחפש את חלוקה המקבילה למספרים רבועיים). ב-ז הפרשיות הראשונות (1369 28 226 51 203 53 6) יש 1936 או, 44² אותיות, וב-ה הפרשיות האחרונות (6, 6, 15, 12 ו-42 אותיות שהן) 81 או, 9^2 ברבוע אותיות³!

שאמר משה "ונחננו מה" (בענין משה ואהרן ראו לקמן). ההפרש בין **חכמה** במשולש כללי, 2701, ל**חכמה** במשולש פרטי, 1081 הוא 1620 או, 20 פעמים **אנכי** או, 5 פעמים 324 [18 ברבוע].

ערך שמות שלש המדות העיקריות שבלב **חסד גבורה תפארת** עולה 1369 דלקמן, כערך "**וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם**".

ב המשולשים של 44 ו-9 עולים ביחד 1035 או, 5 פעמים **אור** שהם 3 פעמים **משה**.

נִיתָ הַתּוֹרָה

המדור לילדים

לִידֵי מַעֲשֵׂה

מה הדבר הראשון עליו אני חושב כשאני לומד? מה ה' רוצה ממני בפעל, מה אני יכול לקיים מתוך כל מה שלמדתי. התורה היא לא סתם ספר ספורים אלא הדרך מפורטת כיצד להתנהג בכל מקרה ובכל מצב בחיים. לכן תורה היא מלשון הוראה. זוכרים מה אמרנו יחדיו כשקבלנו אותה? "נעשה ונשמע!". לכן הפקשה הראשונה שלנו מה' היא ללמוד תורה כדי לישם אותה – "הורני ה' דרכך".

לִידֵי מַדּוֹת יְשׁוּרוֹת

אם התורה הייתה רק מדריך מעשי, כמו הוראות למשתמש במוצר חשמלי שקונים בחנות, היינו פתובים בה רק מצוות. אבל התורה מלאה בספורים, וזה כבר אומר לי שהתורה לא רק מלמדת מה לעשות, אלא גם איך לעשות. ה' רוצה גם את הלב שלנו, שאת המצוות נקים בחיות ובהתלהבות, מתוך אהבה אליו ויראה ממנו, ולא רק כמו פקיד שיושב במשרד וממין מסמכים. הפקשה הבאה שלנו מה' היא

הנני רוצה ללמוד כדי שיביאני התלמוד ליד מעשה ולידי מדות ישרות ולידי ידיעת התורה ולידי דבקות הבורא ולידי הפצת 'מעילת תהום רבה וארבת השמים נפתחו' ו'מלאה הארץ דעה את-הו' פמים לים מכסים' בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

בפרשת יתרו אנחנו מקבלים את המתנה הכי יקרה בעולם – את התורה! מתי זה קרה?

התשובה לשאלה תלויה גם בנו, מה אנו חושבים כאשר אנחנו פותחים את הספר. יש אנשים שלומדים את התורה כמו ספר היסטוריה. בשבילם זה קרה פעם, לפני יותר משלושת אלפי שנים. אבל האמת היא, שה' נותן לנו את התורה בכל יום מחדש. אם נזכה נוכל לחוש זאת כאשר נגיש ללמוד בה.

לְהַתְפַּלֵּל קִדְּם הַלְמוּד

איך אפשר לזכות לחיות כך? אחת העצות הטובות היא להתפלל. להתפלל לפני הלמוד. בואו נצא למסע קצר של תפלה לנותן התורה, שיעזר לנו להשאר מכונים אל המטרה הגדולה הזו.

שֶׁהַלְמוּד בַּתּוֹרָה יִפְתַּח לָנוּ אֶת הַלֵּב -
"הוא יפתח לפנינו בתורתו".

אידי ידעית התורה

מי מאתנו ראה פעם "שור שנגח את הפרה"? העירוניים שבינינו כמעט ולא ראו פרה, חוץ מהציור על שקית החלב... ובכל זאת כאשר אנו לומדים משנה או גמרא אנו נתקלים במקרים שלא ראינו ואולי גם אף פעם לא נראה. ממש ספורים רחוקים. נראה שאינם נוגעים למעשה וגם לא כל כך ברור לי איך הם מתקנים את המדות שלי.

קורה לכם שאתם יושבים סתם כך ומפספסים עם חבר? בטח יצא לכם. בדרך כלל אני מדבר עם מישהו כי אני רוצה שיעשה עבורי משהו. אבל לפעמים, במיוחד עם חבר טוב, אני אוהב לשבת ולדבר על כל מיני דברים שלא ממש קשורים ליום-יום שלנו. על דא ועל הא. אני שומע מה דעתו, כי יש לו תמיד רעיונות מפתיעים, הוא שומע מה דעתי כי אני מסדר כזה. תכל'ס, שגיני נהנים להכיר אחד את השני.

לפני המיוחד הזה קוראים "ידעית התורה". אנחנו כל כך אוהבים אותה, ה' יתברך, שדעתה על כל דבר שקורה בעולם נורא מרתקת אותנו, גם אם בפעל הוא לא יקרה. מלבד המצוה ללמד תורה יומם ולילה, יש לנו עוד מצוה - לדעת את התורה. ממש כך. שהראש שלנו

יחשב נכון, לפי דעת ה' יתברך, ולפי מה שכתוב בכל הספרים הקדושים שכתבו הצדיקים, ולא רק לפי ההמצאות שלי... פעת נבקש מה' שנופה לשכל ישר, שיוכל להכיל בתוכו כמה שיותר תורה, בלי לאבד אף פרט ממנה - "השומר לה... פן תשכח את הדברים... יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחיב".

אידי דבקות הכוונא

בזכות התורה אנחנו כבר יודעים מה לעשות, איך להתנהג וגם לחשב נכון. חסר פה משהו? רגע, אנחנו עלולים לשכח את מי שנתן לנו את התורה. איך אומרים? לפעמים העקר עדן חסר מן הספר...

המגיד ממעזריטש בקש פעם מתלמידיו: "אם תשימו לב שתוף כדי השקיעה בלמוד אני מאבד קצת מהדבקות שלי בה" - תזכירו לי בבקשה. תמשכו לי בקצה השרוול". מספרים שפעם אחת נדמה היה לתלמידים שהמגיד מתלהב "יותר מד". הם התקרבו בזירות לכוון השרוול, אבל המגיד מיד התעשת והגיב: "זה בסדר, לא שכחתי...". התורה מלמדת אותנו איך להתנהג בהיותנו תוף העולם, אבל בתוכה מסתתר למוד הרבה יותר עמוק: היא מלמדת אותנו בשביל מה בכלל קיים העולם. התורה הרי "קדמה לעולם". זוהי פנימיות התורה, הסודות העמוקים שבה.

מִתְקַתֶּקֶת. כָּל מָה שֶׁכָּתוּב בָּהּ הוֹלֵךְ
לְחֹלֵל בְּעוֹלָם מִהֶפְכָּה אֲמִתִּית. מִמֶּשׁ
גָּאֻלָּה! לְמִשְׁל, כְּאֲשֶׁר אֲנִי לומֵד בַּתּוֹרָה
עַל הַתְּפִלִּין אֲנִי כָּבֵד מִמֶּשׁ מִשְׁתַּקֵּק לְרוֹץ
הַחוּצָה וְלִסְפֹּר לְכָל הַיְּהוּדִים שֶׁבְּעוֹלָם
– וְאֶפְלוּ לְגוֹיִם – כִּמָּה אִישׁ וּמִתִּיקוֹת
יֵשׁ בַּהֲנַחְתּוֹ. אֲנִי מְכַרְח כְּבֵד לְרֵאוֹת אֶת
כָּל הַיְּהוּדִים רָצִים לְהִנִּיחַ תְּפִלִּין וְלִהְיוֹת
מְקֻשָּׁרִים בְּמַחֵם וּבְלִבָּם לַה'. עִם הַתְּפִלִּין
הָאֵלּוּ יָבוֹא מָשִׁיחַ!

כִּיעַת אֲנִי מִבִּקֵּשׁ מִה' וּמִתְפַּלֵּל אֵלַי
שֶׁהַלְמוּד בַּתּוֹרָה יָבִיא אוֹתִי לְהִיוֹת חֵלֶק
מֵאוֹתָם מִהֶפְכָּנִים, אֵלּוּ שְׂרוּצִים לְהַפִּךְ
אֶת הָרַע שֶׁבְּעוֹלָם לְטוֹב וּלְהַבִּיא אֶת
הַמָּשִׁיחַ – "יִפְּצוּ מַעֲיִנְתְּךָ חוּצָה!".

שְׁנִיזָכָה לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה בְּכָל רִגְעַ,
בְּשִׂמְחָה וּבְכִפּוּיֵּימִיּוֹת!
שִׁבְתָּ שְׁלוֹם וּמִבְרָךְ!

כִּי

מִי שְׁלומֵד בַּתּוֹרָה אֶת הַחֵלֶק הַנִּסְתָּר, אֶת
הַקְּבֵלָה וְהַחֲסִידוּת, זֹכֶה לְרֵאוֹת כִּיצַד
"אֲנִכִּי הוּא!" מִמֶּשׁ נִמְצָא בַּתּוֹךְ הַתּוֹרָה,
וְשֶׁה' מִמֶּשׁ מְדַבֵּר אֵלַינוּ מִתּוֹכָהּ.

בַּתְּפִלָּה נִבְקֵשׁ מִה' שֶׁבַּתּוֹךְ אוֹתִיּוֹת
הַתּוֹרָה נִמְצָא אוֹתוֹ-עֲצָמוּ מִמֶּשׁ וְנִדְבֵּק בּוֹ
– "יִשְׂרָאֵל, אוֹרִיתָא וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא –
כָּלֵא חַד!".

לִידֵי הַפֶּצֶת הַמַּעֲיִנִּית

זֶהוּ? לֹא, עוֹד לֹא הִגַּעְנוּ לְשִׂיא. גַּם
לְמוֹד תּוֹךְ דִּבְקוּת בַּה' אֵינָהּ הַמַּטְרָה
הַסּוֹפִית. בְּשִׁבִּיל מָה ה' הוֹרִיד אֶת
הַתּוֹרָה מִלְּמַעְלָה? לָמָּה הוּא לֹא הִשְׁאִיר
אוֹתָהּ אֲצֵל הַמַּלְאָכִים? כִּי לַה' יֵשׁ תַּאֲוָה
שֶׁתִּהְיֶה לוֹ "דִּירָה בַּתְּחוּתוֹנִים", שֶׁהַתּוֹרָה
שָׁלוּ תִגִּיעַ לְכָל מְקוֹם, לְמִקְוֵמוֹת הַכִּי
נְמוּכִים.

שִׁימוּ יָב! כְּאֲשֶׁר אֲנוּ לומְדִים תּוֹרָה
אֲנַחְנוּ מִחֲזִיקִים בְּיָדֵינוּ חֹמֶר נֶפֶץ, פְּצָצָה

שְׂאֵלַת הַשְּׂכוּחַ:

מִהוּ הַשִּׂיא שֶׁאֲפָשֶׁר לְזַכּוֹת אֵלַי עַל יָדֵי הַתּוֹרָה?

בֵּין הַפּוֹתְרִים נִכּוֹנָה יִגָּרַל פָּרֶס. אֶת הַתְּשׁוּבָה יֵשׁ לְשַׁלַּח לְכַתְּבַת הַדְּאָר
הָאֶלֶקְטְרוֹנִי maosime@gmail.com אוֹ לַעֲנוֹת בְּטֶלְפּוֹן 079-9211452

עַד יוֹם שְׁנֵי הַקְּרוּב.

הַזֹּכֶה מִשְׁבִּיעַ שֶׁעָבֵר: שִׁמְעוֹן מִנְגּוּלִי, אֵלֶעֶד

שליחות

של קירוב יהודים היא המשימה העיקרית של דורנו, השייכת לכל אחד ואחת, כפי שלימד הרבי מלויבאוויטש. כיצד

עושים שליחות בצורה נכונה? מה צריך למלא את המודעות של השליח? בשיעור קצר ותמציתי בחוברת זו מתייחס הרב לחייה הנכונה של השליח: על שליח לזכור שה' הוא הנותן לו כח לעשות חיל ולהיות קשוב לסיבות שמסובב ה' במציאות שסביבו, וגם להיות מודע ל"כח המשלח" שמפעם בתוכו ומעניק לו את הכיוון והתוכן הנכונים. ארבעת מצבי מודעות אפשריים לה' ולכח המשלח מכוונים כנגד ארבעת העולמות אבי"ע. מעל לכל, על השליח להיות מלא באהבת ישראל, המכירה במעלת המקורב ובכך שיש לו יתרונות החסרים לשליח, שיושלמו אצלו רק בזכות היהודי המתקרב על ידו (לכן גם עליו להתחיל את עבודתו מזיהוי חסרונות עצמו, ורק מתוך כך לזהות גם את החסרונות אותם עליו למלא אצל זולתו).

מעוניין להצטרף לצוות המפיצים של **ואביטה**?

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?

שלח מייל לכתובת: **itiel@pnimi.org.il**

רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי-פון במספר **079-9211452**

לפניות בנושא העלון: **052-4295164**

pnimi.org.il